

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Opleiding tot Verpleegkundige
voltijd/deeltijd/duaal

Associate degree-opleiding
Zorg en Technologie
deeltijd/duaal

Fontys Hogescholen

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Opleiding tot Verpleegkundige
voltijd/deeltijd/duaal

CROHO nr. 34560

Associate degree-opleiding
Zorg en Technologie
deeltijd/duaal

CROHO nr. 80131

Fontys Hogescholen

Hobéon Certificering

Datum

10 februari 2020

Auditpanel

Mevrouw drs. M. Hollander MBA

Mevrouw dr. F. den Hertog

Mevrouw dr. A. van Hout

De heer D. van Vliet

Secretaris

Mevrouw D.P.M. de Koning MSc.

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	11
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	31
6.	AANBEVELINGEN	33
BIJLAGE I	Scoretabel	35
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	37
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	43
BIJLAGE IV	Panelsamenstelling	45

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys Hogescholen
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, 30 augustus 2019
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Opleiding tot Verpleegkundige
registratienummer croho	34560
domein/sector croho	Gezondheidszorg
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Graad: Bachelor of Science Titel: Bacheloropleiding tot verpleegkundige
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	N.v.t.
locaties	Eindhoven en Tilburg
varianten	voltijd, deeltijd, duaal
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	26 en 27 november 2019

NAAM INSTELLING	Fontys Hogescholen
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, 30 augustus 2019
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Zorg en Technologie
registratienummer croho	80131
domein/sector croho	Gezondheidszorg
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Associate degree
graad en titel	Graad: Associate degree Titel: Ad Zorg en Technologie

NAAM INSTELLING	Fontys Hogescholen
aantal studiepunten	120 EC
afstudeerrichtingen	N.v.t.
locatie	Eindhoven
varianten	deeltijd en duaal
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	26 en 27 november 2019

2. SAMENVATTING

De hbo-bacheloropleiding Opleiding tot Verpleegkundige (hierna ook wel aan te duiden als hbo-v of hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige) van Fontys Hogescholen is een van de zeventien bekostigde hbo-v-opleidingen in Nederland die binnen het Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde gezamenlijk het nieuwe opleidingsprofiel hebben ontwikkeld¹. De opleiding kent een voltijdse, duale en een deeltijdvariant en wordt aangeboden in Eindhoven en Tilburg.

De Associate degree-opleiding Zorg en Technologie leidt professionals op die een brugfunctie kunnen en willen vervullen tussen technologie en de zorgpraktijk. Zij functioneren binnen de driehoek van zorgverlener, zorgvrager en technologische partner (zoals bedrijven en/of leveranciers). De Ad'er Zorg en Technologie is de verbindende schakel in deze driehoek door op basis van de zorgvraag, in overleg met betrokken partijen tot een best passende oplossing te komen. De technologie is hierbij een hulpmiddel dat wordt ingezet op verzoek van zorgvragers, zorgverleners en/of zorgorganisaties.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie beschrijven aantoonbaar het niveau en de oriëntatie van de opleidingen en sluiten aan bij de actuele eisen. De bacheloropleiding tot verpleegkundige van Fontys baseert zich voor alle varianten van het programma op het Opleidingsprofiel van de Bachelor of Nursing (BN2020). Ook de in 2011 opgestelde Body of Knowledge and Skills (BoKS) is in het BN2020-profiel verwerkt. Daardoor voldoen de beoogde leerresultaten aan de vereisten van oriëntatie, inhoud en niveau. Het profiel is bovendien door een brede vertegenwoordiging vanuit het werkveld gevalideerd. Internationale referentiekaders hebben een rol gespeeld bij het definiëren van het bachelorniveau. Het panel stelt bovendien vast dat de opleiding zich conformeert aan de eisen die de Wet BIG aan een opleiding Verpleegkunde stelt.

Het profiel bestaat uit zeven rollen (competentiegebieden). Voor elke rol zijn kernvaardigheden geformuleerd met bijbehorende indicatoren, die sturend zijn voor de inrichting en toetsing van het onderwijs. De rol van 'Zorgverlener' met competentiegebied *vakinhoudelijk handelen* beschrijft de kern van het verpleegkundig handelen. De overige rollen zijn essentieel om deze centrale rol goed tot uitvoering te kunnen brengen. Onderzoek is stevig in het opleidingsprofiel verankerd.

Tijdens de ontwikkeling was de Ad Zorg en Technologie wettelijk onderdeel van de bacheloropleiding tot verpleegkundige. Mede om die reden is voor de beschrijving van de beoogde leerresultaten gebruik gemaakt van de ordening in dezelfde zeven rollen (competentiegebieden) als bij de bachelor. Voor de verdere uitwerking van de beoogde leerresultaten heeft de Ad-opleiding in samenwerking met het werkveld voor de Ad'er relevante beroepssituaties (cliënt/patiëntsituaties) beschreven. Per competentiegebied heeft de opleiding vervolgens aangegeven welke kennis, vaardigheden en attitude (KVA's) er van de Ad'er Zorg en Technologie worden gevraagd in zijn dagelijkse werkzaamheden. Na diplomering van het eerste cohort wil de opleiding – in samenwerking met studenten en werkveld – het competentieprofiel en de beoogde leerresultaten evalueren en bijstellen.

---

¹ De opleiding wordt tevens aangeboden door LOI, NCOI en Capabel.

De bacheloropleiding tot verpleegkundige en de Ad-opleiding Zorg en Technologie van Fontys Hogescholen hebben een eigen kleur aangebracht in hun profielen. Met name op het punt van persoonsgerichte praktijkvoering onderscheiden de opleidingen zich; dit speerpunt is verankerd in de organisatie en wordt sterk gevoeld en doorleefd bij alle betrokkenen (medewerkers, studenten en werkveldvertegenwoordigers). Internationalisering als speerpunt bij de bacheloropleiding behoeft nog verdere concretisering.

Passend bij de kernwaarde persoonsgerichtheid hechten zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Ad-opleiding Zorg en Technologie waarde aan de perspectieven van alle stakeholders, wat terug te zien is in de manier waarop de beoogde leerresultaten tot stand komen. De wisselwerking met het werkveld is sterk: het is nauw betrokken bij alle inhoudelijke ontwikkelingen binnen de opleiding.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie voldoen aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 1.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Ad Zorg en Technologie zorgen er, aldus het panel, met aantrekkelijk en uitdagend onderwijs voor dat studenten de juiste voor het vakgebied relevante inhoud tot zich nemen en alle competenties op eindniveau kunnen realiseren.

De opleidingen voeren een programma uit dat een sterke logische, inhoudelijke samenhang kent, met een didactisch concept gebaseerd op sociaal-constructivistische uitgangspunten. Samenwerken en ervaren in authentieke contexten, waar mogelijk in of in samenwerking met het werkveld, vormt een van de pijlers van het leerproces van de student. Dit komt onder meer tot uiting in de wijze waarop zowel de hbo-bacheloropleiding als de Ad-opleiding het praktijkleren hebben vormgegeven. Het panel vindt de ZIC's² en ZIN's³ (en alle variaties daarop) bij de bacheloropleiding mooie voorbeelden van krachtige leeromgevingen in de praktijk. Studenten en zorgprofessionals werken en leren samen en dagen elkaar uit om zich te blijven ontwikkelen. In deze rijke omgevingen wordt het interprofessioneel leren en werken goed vorm gegeven. Het auditpanel vraagt nog aandacht voor het waarborgen van een goed leerklimaat bij de niet-ZIN of niet-ZIC praktijkleerplaatsen en het meenemen van de werkbegeleiders op deze werkplekken. Bij de Ad-opleiding werken studenten samen met docenten, medestudenten en professionals in de zorg- en technologiepraktijk in een community of practice aan een actueel en voor de praktijk relevant(e) project of opdracht. Omdat de opleiding duaal en in deeltijd wordt aangeboden, brengen studenten ook hun eigen kennis en ervaringen uit de praktijk mee.

De speerpunten persoonsgerichte praktijkvoering, technologie in de zorg, de lerende professional, verpleegkundig leiderschap zijn op een herkenbare wijze geïntegreerd in het onderwijsprogramma. Betrokkenen bij beide opleidingen herkennen met name de kernwaarde persoonsgerichtheid sterk in de onderwijsinhoud. Het panel constateerde daarnaast niet alleen bij de Ad Zorg en Technologie, maar ook bij de hbo-bachelor tot verpleegkundige een bijna logische koppeling met technologie in het verpleegkunde onderwijs. Dit vindt het panel een compliment waard. Ten aanzien van internationalisering is er nog ruimte voor ontwikkeling. Het programma kent momenteel een beperkte focus op internationalisering. Dit is vooral relevant bij de bacheloropleiding. De opleiding heeft dit op haar netvlies.

---

² zorginnovatiecentra

³ zorginnovatienetwerken

Beide programma's worden uitgevoerd door bevlogen, gekwalificeerde teams, waarin alle inhoudelijke expertise voor een hbo-v-opleiding aanwezig is. Passend bij de gedachte van de persoonsgerichte benadering en de lerende professional geeft de opleiding docenten veel eigen verantwoordelijkheid en vertrouwen. Het auditpanel vindt de professionele ruimte van docenten prijzenswaardig. Dit zorgt ervoor dat docenten, ondanks de werkdruk die toch ook wel als hoog ervaren wordt, relatief veel plezier in hun werk hebben. Tegelijkertijd wil het panel de opleiding vragen te letten op de eenheid in de verscheidenheid.

De opleidingen beschikken op beide locaties over een adequate huisvesting en voorzieningen die passend zijn voor een hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige en een Ad-opleiding Zorg en Technologie. De inhoud en samenhang van het onderwijsprogramma en de sfeer in de opleiding ervaren zowel de achterban als de OC-studentleden als positief en goed. Het auditpanel is onder de indruk van de inclusie van studenten in de overlegstructuur. Voor het vergroten van de bekendheid van de OC is nog ruimte voor ontwikkeling, evenals de vertegenwoordiging van studenten in andere trajecten, zoals deeltijd en de Ad.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie voldoen aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 2.

Standaard 3. Toetsing

Het panel ziet een gedegen systeem van toetsen en beoordelen. Toetsen en beoordelen gebeurt op een valide, betrouwbare en transparante wijze. Het auditpanel heeft tijdens de audit een representatieve selectie van toetsen ingezien en kenschetst deze als toets-technisch adequaat, inhoudelijk relevant en van een passend bachelorniveau en Ad-niveau. Ook de variatie in toetsen is op orde. Het panel ondersteunt de wens van zowel de bacheloropleiding als de Ad-opleiding om het huidige toetsprogramma om te buigen naar een feedbackcultuur waarin het doel meer gericht is op gepersonaliseerd leren. Het bewust en eenduidig inzetten van feed-up, feedback en feedforward kan verder ontwikkeld worden.

Verdere afstemming tussen docenten behoeft aandacht, met name als het gaat om het uniform hanteren van beoordelingscriteria en het invullen van beoordelingsformulieren (bijvoorbeeld bij het afstuderen). Een aandachtspunt bij de Ad-opleiding is het opleveren van een definitieve afstudeerhandleiding voor het eerste cohort studenten dat gaat afstuderen. Duidelijke eisen ten aanzien van het te behalen niveau NLQF 5 zijn hierbij van belang.

De opleiding heeft goed op haar netvlies wat de ontwikkelpunten zijn op het gebied van de toetsing en heeft reeds verbetermaatregelen ingezet. De examencommissie is in positie en voert haar taken op consciëntieuze wijze uit.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie voldoen aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 3.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding realiseert over de volle breedte de door haar beoogde leerresultaten en daarmee het bachelorniveau. De opbrengst van het vernieuwde curriculum 2016 kon nog niet door middel van daarbij passende afstudeerdossiers worden aangetoond. De producten (pleidooien) die het panel heeft ingezien en die reeds beoordeeld waren op afstudeerniveau, gecombineerd met de al getoonde opbrengst van het herziene curriculum, zijn voor het panel zonder meer toereikend genoeg om zijn vertrouwen uit te spreken. Het werkveld is positief over de afgestudeerden (hbo-bachelor) of over de competenties die de studenten reeds tijdens de studie tentoonspreiden (Ad-opleiding). Alumni van de bacheloropleiding voelen zich startbekwaam als verpleegkundige.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie voldoen aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 4.

Algemene conclusie:

Het auditpanel is van oordeel dat zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie voldoen aan alle standaarden. Het eindoordeel luidt daarom positief, conform de beslisregels van de NVAO.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter te Den Haag op 10 februari 2020.

3. INLEIDING

De hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige (hbo-v) van Fontys Hogescholen is een van de zeventien bekostigde hbo-v-opleidingen in Nederland. Zij overleggen onder meer met elkaar in het Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde (LOOV) en het Landelijk Overleg Stageplaatsen (LOS).

Positie in de organisatie

De bacheloropleiding tot verpleegkundige en de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie van Fontys Hogescholen maken deel uit van Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid (FHMG), een van de 28 instituten van Fontys Hogescholen. FHMG biedt een breed palet aan opleidingen voor zorg en welzijn aan. Hieronder vallen, naast de hierboven genoemde opleiding, de Ad-opleiding Management in de Zorg, de bacheloropleidingen Management in de Zorg en Toegepaste Gerontologie en de masteropleidingen Advanced Nursing Practice en Healthy Ageing Professional. FHMG kent twee lectoraten: Persoonsgerichte Praktijkvoering⁴ en Decision Support: who CAREs?, in samenwerking met Fontys Paramedische Hogeschool en Catharina Ziekenhuis.

Positie in de regio / samenwerking met het werkveld

De bacheloropleiding tot verpleegkundige van Fontys kent een aantal bijzondere samenwerkingsvormen met het werkveld in de regio. Om de leesbaarheid van het rapport te vergroten licht het panel deze in de inleiding toe. De bacheloropleiding tot verpleegkundige werkt met twaalf verschillende zorgorganisaties in de regio samen ten behoeve van:

- achttien zorginnovatiecentra (ZIC's), waarvan zes multidisciplinair in samenwerking met andere opleidingen;
- vijf zorginnovatienetwerken (ZIN's), waarvan drie multidisciplinair in samenwerking met andere opleidingen.

In de ZIC's en ZIN's (zie ook kader hieronder) werken grotere groepen studenten, zorgprofessionals, docenten en zorgvragers samen in de beroepspraktijk. Leren, opleiden, onderzoeken en innoveren gaan hand in hand. De huidige ZIC's en ZIN's zijn vormen van professionele werkplaatsen (PW's)⁵.

Zorginnovatiecentra (ZIC's)

Een ZIC is gesitueerd op één bepaalde zorgafdeling of werkplek, waardoor men elkaar dagelijks ontmoet. Zogeheten Lecturer practitioners (LP) vormen een brugfunctie tussen theorie en praktijk. Zij zijn zowel werkzaam bij de zorgorganisatie in een ZIC, als binnen Fontys als docent. Het praktijkgericht onderzoek vindt veelal plaats binnen programmalijnen van het lectoraat Persoonsgerichte Praktijkvoering. Het eerste ZIC is in 2001 door Fontys gerealiseerd vanuit de opleiding tot verpleegkundige. Afgeleiden van het concept zijn landelijk geadopteerd. Zelf heeft de opleiding het concept doorontwikkeld naar multidisciplinaire ZIC's en onderstaande vormen.

Zorginnovatienetwerken (ZIN's)

Een ZIN is gelijk aan een ZIC, met het verschil dat studenten en andere betrokkenen elkaar regelmatig maar niet dagelijks ontmoeten, omdat zij binnen één zorgorganisatie werkzaam zijn op verschillende locaties.

⁴ Op het moment van het schrijven van het zelfevaluatierapport is de termijn van het lectoraat Persoonsgerichte Praktijkvoering verstreken en wordt een verlengingsaanvraag geschreven. Daarnaast wordt gelijktijdig een aanvraag gedaan voor een nieuw lectoraat op het gebied van Professionele Werkplaatsen.

⁵ Professionele werkplaatsen (PW's) zijn duurzame sectoroverstijgende samenwerkingsverbanden tussen tenminste een hogeronderwijsinstelling en een publieke of private organisatie, die fysiek gesitueerd zijn in de beroepspraktijk buiten de onderwijsinstelling. Binnen deze authentieke omgevingen leren en werken professionals, studenten, docenten, cliënten en andere betrokkenen samen, zodat betrokkenen, omgeving en dienstverlening zich voortdurend ontwikkelen. De betrokken organisaties zijn gezamenlijk eigenaar.

Transmurale gezondheidsinnovatienetwerken (TGI's)

Een TGI kent soortgelijke doelen als de huidige ZIC's of ZIN's, maar is nadrukkelijk interprofessioneel en ketengericht, met meerdere zorgorganisaties, overheid en bedrijfsleven. Er zijn flexibele en hybride omgevingen om samen te leren, onderzoeken en innoveren. ZIC's en ZIN's kunnen opgaan in of onderdeel zijn van een TGI, bijvoorbeeld als koploper, waardoor de daar aanwezige expertise breder gedeeld kan worden.

Varianten en programma's

De bacheloropleiding kent drie varianten – voltijd, deeltijd en duaal – en binnen deze varianten biedt de opleiding verschillende programma's aan om tegemoet te komen aan de diverse studentenpopulatie, te weten:

1. Reguliere voltijd (4 jaar)
2. Voltijd technische stroom (4 jaar)⁶: studenten kunnen ervoor kiezen om – naast het volledige programma van de bacheloropleiding tot verpleegkundige – een aanvullende OK-route tot operatieassistent of anesthesiemedewerker te volgen. Bij FHMG valt deze route binnen een honoursprogramma. Er is een selectieprocedure die plaatsvindt in samenwerking met praktijkopleiders uit de aangesloten ziekenhuizen. Vanaf leerjaar 3 volgen de studenten de opleiding in een duaal traject in het werkveld van de operatieve of anesthesiologische zorg.
3. Voltijd vwo-stroom (3,5 jaar): studenten met een vwo-diploma doorlopen de drie binnenschoolse leerarrangementen (onderwijsperiodes) in twee onderwijsperiodes en combineren de praktijklerenperiodes 1 en 2, waardoor zij een half jaar studieverkorting kunnen realiseren.
4. Voltijd-verkort voor mbo-instroom (2,5 jaar): studenten met een verpleegkundige niveau 4 (mbo) diploma stromen postpropedeutisch in (in de voltijdvariant of in de duale variant) en worden ondersteund door een instroomprogramma om de overstap naar hbo te vergemakkelijken. Zij krijgen vrijstelling voor de propedeutische fase, een aantal verpleegkundige practica en het praktijkleren van jaar 2.
5. Duaal (2 tot 2,5 jaar): voorwaarde voor de duale variant is dat de studenten een baan hebben van minimaal 24 uur waar ze met de hbo-verpleegkundige competenties kunnen werken en dat er een contract is tussen werkgever, Fontys en de student. Duale studenten volgen één dag in de week les en combineren de rest van de week werken en leren.
6. Deeltijd (4 jaar): deeltijdstudenten doorlopen de twee eerste studie jaren parttime. In het eerste jaar gaan ze 1,5 dag naar school en lopen ze 8 weken stage. In het tweede jaar is er een stage van 20 weken. Na twee jaar is het het meest gunstig om de opleiding te vervolgen via de duale variant waarbij de studenten werken en leren combineren bij een werkgever in de gezondheidszorg.

Voor alle opleidingsvarianten gelden dezelfde beoogde leerresultaten en toetsing; het onderwijsprogramma is echter deels verschillend. Zo doorlopen deeltijders hetzelfde programma en maken dezelfde toetsen als de studenten in voltijd, maar dan met minder contacturen en meer zelfstudie. De hoofdtekst van dit beoordelingsrapport is gericht op de reguliere vierjarige voltijdse opleidingsvariant. Daar waar van toepassing belicht het panel de overige varianten.

In Eindhoven worden alle opleidingsvarianten aangeboden; in Tilburg de reguliere voltijdse en duale variant. Instroom bij de bacheloropleiding tot verpleegkundige vindt met ingang van studiejaar 2018-2019 plaats zonder een numerus fixus die vier jaar van kracht was.

---

⁶ Het College Zorg Opleidingen (CZO) houdt toezicht op de kwaliteit van deze aanvullende programma's. Deze programma's maken derhalve geen deel uit van deze accreditatie.

Nieuw curriculum

Het landelijke opleidingsprofiel BN2020, dat de opleiding tot verpleegkundige samen met de zestien andere opleidingen tot stand heeft gebracht, was in 2015 aanleiding om het curriculum te herzien. In 2016 werd dit nieuwe curriculum (BN2020) voor het eerst aangeboden in het eerste jaar. Het eerste jaarcohort studenten van dit leerplan ontvangt in studiejaar 2019-2020 het getuigschrift Bachelor of Nursing in 2020. Het panel heeft in zijn beoordeling dan ook het accent gelegd op het BN2020-curriculum. Daar waar het relevant is, geeft het panel informatie over het voorgaande leerplan. Aangezien er ten tijde van de audit nog geen eindwerken beschikbaar waren van het nieuwe curriculum, heeft het panel eindwerken geselecteerd van studenten uit het huidige 'uitlopende' curriculum. Wel heeft het panel tijdens de audit twee portfolio's beoordeeld, waarbij de studenten reeds het nieuwe Praktijkleren (de eindstage van curriculum BN2020) hadden doorlopen (zie verder standaard 4).

Associate degree-opleiding

Door de krapte op de arbeidsmarkt enerzijds en een toenemende zorgvraag anderzijds moet de samenleving op zoek gaan naar mogelijkheden om de zorg efficiënter te maken. Technologie kan een bijdrage leveren aan het kunnen voorzien in deze groeiende zorgbehoefte met minder beschikbare zorgverleners. De Associate degree-opleiding Zorg en Technologie leidt professionals op die een brugfunctie kunnen en willen vervullen tussen technologie en de zorgpraktijk. Zij leidt professionals op die werkzaam zijn bij zorgorganisaties, (zorg)technologische bedrijven of als zelfstandige. Zij willen zich verder professionaliseren of ontwikkelen op het snijvlak van zorg en techniek. Daarnaast willen ze bijdragen aan de verdere innovatie van zorgtechnologie en de acceptatie van en het juist gebruik door zowel zorgverleners als zorgvragers en hun naasten. Tijdens de opleiding worden de essentiële aspecten van zorg, welzijn, veiligheid en techniek in relatie tot technische- en zorgprocessen binnen de (langdurige) zorg, uitgediept.

De Ad is een tweejarige opleiding die als duale en deeltijdopleiding wordt aangeboden. Duale en deeltijdstudenten volgen hetzelfde leerplan en doorlopen het onderwijs samen. Aangezien de ervaringen uit de eigen beroepspraktijk van belang zijn, is het nodig dat studenten minimaal 20 uur werkzaam zijn in een van beide aandachtsgebieden (zorg/welzijn of techniek/technologie).

De opleiding is in september 2018 van start gegaan met de eerste zeven studenten. In september 2019 is de opleiding gestart met dertien nieuwe studenten. In juli 2020 ronden de eerste studenten hun studie af. Het auditpanel heeft derhalve nog niet naar eindwerken kunnen kijken. In plaats daarvan heeft het tijdens de audit van enkele studenten de portfolio's bestudeerd tot zover deze gevuld waren.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Inhoud, oriëntatie en niveau beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van zowel de hbo-bacheloropleiding als de Associate degree-opleiding beschrijven aantoonbaar het niveau en de oriëntatie van de opleiding en sluiten aan bij de actuele eisen. De bacheloropleiding tot verpleegkundige van Fontys baseert zich voor alle varianten van het programma op het Opleidingsprofiel van de Bachelor of Nursing (BN2020). Het ontwikkelproces van dit landelijke profiel impliceert een brede, ook internationale, oriëntatie op het beroepsdomein van de bacheloropgeleide verpleegkundige. Daarbij wordt ook een koppeling gemaakt met het in het NLQF beschreven niveau 6 van de bachelor. Het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel is bovendien breed gevalideerd door het Nederlandse werkveld, dat via klankbordgroepen een bijdrage leverde. Ook de in 2011 opgestelde Body of Knowledge and Skills (BoKS) is in het BN2020-profiel verwerkt.

Het opleidingsprofiel kent zeven rollen binnen het verpleegkundig beroep op basis van het model Canadian Medical Education Directions for Specialists (CanMeds). Elke rol staat voor een competentie(gebied) en is uitgewerkt in bijbehorende 'kernbegrippen' die sturend zijn geweest voor de inrichting van het programma en het formuleren van de leerdoelen van de afzonderlijke onderwijseenheden. De CanMEDS-rol van 'Zorgverlener' met competentiegebied *vakinhoudelijk handelen* beschrijft de kern van het verpleegkundig handelen. De overige rollen zijn essentieel om deze centrale rol goed tot uitvoering te kunnen brengen. Het panel stelt vast dat de opleiding zich conformeert aan de eisen die de Wet BIG aan een bacheloropleiding tot verpleegkundige stelt.

Het panel stelt vast dat onderzoekend vermogen expliciet en op gedegen wijze is opgenomen in de beoogde leerresultaten, met name geëxpliciteerd in de competentie *reflectieve EBP professional* (CanMEDSrol 4). Het panel is gecharmeerd van de heldere opvatting die de opleiding heeft over de betekenis van praktijkgericht onderzoek voor haar studenten: onderzoek staat in het teken van het ontwikkelen van een verantwoordelijke en onderzoekende houding om zorg- en organisatievraagstukken uit de verpleegkundige praktijk van praktische, weloverwogen oplossingen te voorzien. *Evidence Based Practice* is daarbij het sleutelbegrip.

Associate degree Zorg en Technologie

Tijdens de ontwikkeling van de Ad Zorg en Technologie was de opleiding wettelijk onderdeel van de bacheloropleiding tot verpleegkundige. Mede om die reden is voor de beschrijving van de beoogde leerresultaten – net als bij de bachelor – gebruik gemaakt van de ordening in zeven competentiegebieden, gebaseerd op de systematiek van de CanMEDS. Voor de verdere uitwerking van de competentiegebieden en de beoogde leerresultaten heeft de Ad-opleiding in samenwerking met het werkveld een marktonderzoek uitgevoerd.

Dit heeft geresulteerd in een competentieprofiel waarin de opleiding een aantal beroepssituaties (cliënt/patiëntsituaties) heeft beschreven waar de Ad'er van toegevoegde waarde kan zijn en waarin de opleiding per competentiegebied heeft aangegeven welke kennis, vaardigheden en attitude (KVA's) er van de Ad'er Zorg en Technologie worden gevraagd in zijn dagelijkse werkzaamheden. De opleiding heeft de competenties hierbij op twee niveaus beschreven: complexiteit laag (aan het einde van het eerste jaar) en complexiteit hoog (aan het einde van het tweede jaar). Het eindniveau van de Ad Z&T staat gelijk aan kwalificatieniveau niveau 5 van het Nederlands kwalificatieraamwerk NLQF.

De Ad-opleiding wordt sinds 1 januari 2018 aangeboden als een zelfstandige, functie- c.q. beroepsgerichte opleiding aangeboden en geaccrediteerd (Wet invoering Associate degree-opleiding). Na diplomering van het eerste cohort wil de opleiding – in samenwerking met studenten en werkveld – het competentieprofiel en de beoogde leerresultaten evalueren en bijstellen. Het functieprofiel van de afgestudeerden moet, zo stelt de opleiding, de komende jaren een sterkere plaats verwerven in het werkveld. Het panel ondersteunt deze doelstelling en denkt dat doorontwikkeling van het profiel de positionering van de Ad'er in het veld zal helpen. Het panel wil de opleiding hierbij adviseren om de positie van de adviseur zorg en technologie ook goed te duiden in relatie met de afgestudeerde hbo'er en wo'er (plek in het functiehuis) (zie ook H6 'Aanbevelingen').

Profilering

De bacheloropleiding tot verpleegkundige geeft een eigen kleur aan het verpleegkunde-onderwijs. Zij heeft met het regionale werkveld en studenten een aantal speerpunten voor de opleiding geformuleerd, te weten:

- persoonsgerichte praktijkvoering;
- technologie in de zorg;
- de lerende professional;
- verpleegkundig leiderschap;
- internationalisering.

Het panel heeft vastgesteld dat deze speerpunten op diverse plekken terugkomen in het onderwijs (zie ook standaard 2). Met name het speerpunt persoonsgerichte praktijkvoering⁷ komt goed tot uiting, zo zag het auditpanel. Het auditpanel zag dit niet alleen terug in de inhoud van het onderwijs, maar ook in de manier waarop onderwijs wordt aangeboden en in de manier waarop de opleiding samenwerkt met alle personen die nauw bij het onderwijs betrokken zijn: medewerkers, studenten en werkveldvertegenwoordigers. Door persoonsgerichte zorg centraal te stellen en persoonsgerichtheid door te voeren naar de studenten toe (persoonsgericht leren), wordt dit concept ook daadwerkelijk geleefd. De persoonsgerichte benadering analoog aan persoonsgerichte zorg is bij alle medewerkers geïnternaliseerd; het zit in het DNA van de opleiding. Een compliment waard, aldus het panel.

De bacheloropleiding tot verpleegkundige noemt het expliciteren van internationalisering als aandachtspunt in haar zelfevaluatie-rapport. Het auditpanel deelt deze zienswijze. Zeker nu de opleiding internationalisering als speerpunt heeft benoemd, mag het explicieter genoemd worden in de beoogde leerresultaten en ook in het curriculum meer vorm krijgen (zie verder standaard 2). Uit diverse gesprekken die het panel tijdens de audit voerde, bleek dat de opleiding nog zoekende is, als het gaat om de precieze operationalisatie van het begrip internationalisering. "We moeten nog een stap maken met wat we nu verstaan onder internationalisering en hoe we dat uitdragen", zo gaf een van de docenten en lid van de leerplancommissie aan. Pas als betrokkenen – docenten, studenten en werkveldvertegenwoordigers – de invulling van internationalisering in de opleiding herkennen, kunnen afgestudeerden deze "kleur" uitdragen.

---

⁷ De opleiding definieert dit speerpunt als "het voortdurend samen vormgeven van relaties en structuren binnen zorg-, leer- en werkomgevingen, zodanig dat eigen regie en waardigheid van alle betrokkenen worden gerealiseerd".

Voor de Ad-opleiding gelden met name de eerste vier speerpunten, waarbij de opleiding de focus legt op persoonlijk en professioneel leiderschap in plaats van verpleegkundig leiderschap en waarbij bij het speerpunt technologie in de zorg ook nadrukkelijk het open staan voor innovatie een rol speelt. Ten aanzien van technologie in de zorg gaat het bij de Ad-opleiding onder meer, zo stelt de Ad-opleiding, om het bevorderen van acceptatie van technologie door zorgvragers en zorgverleners en om de daadwerkelijke implementatie in de gebruikelijke zorg. Net als bij de bacheloropleiding tot verpleegkundige is in de Ad-opleiding Zorg en Technologie de waarde persoonsgerichtheid een leidend principe; óók bij het toepassen van technologie. Voor de opleiding is het gebruik van technologie namelijk geen doel op zich, maar een middel dat doelmatig wordt toegepast ten behoeve van verbetering van kwaliteit van zorg, welzijn en wonen. De opleiding leidt een professional op die persoonsgericht werkt door aandacht te hebben voor de opvattingen en waarden van de zorgvrager, gedeelde besluitvorming toepast en betrokkenheid toont. Het panel vindt dit goed en wil de opleiding op het hart drukken om scherp te blijven op 'acceptatie van technologie' als doel; het taalgebruik kan de persoonsgerichte intentie overstemmen.

Validatie beoogde leerresultaten / afstemming werkveld

In de dialoog over de relevantie en actualisering van de beoogde leerresultaten speelt de werkveldadviesraad een rol. In de werkveldadviesraad participeren professionals uit diverse regionale zorgorganisaties. Daarnaast heeft de opleiding voor de invulling van de beoogde leerresultaten en het huidige leerplan (BN2020) grootschalige werkveldbijeenkomsten en kleine klankbordgroepen georganiseerd. Zoals in de inleiding is gesteld, kent de bacheloropleiding tot verpleegkundige van Fontys een aantal bijzondere samenwerkingsvormen met het werkveld in de regio, zoals de ZIN, ZIC en TGI. In deze constructies - waar de opleiding inzet op interprofessioneel leren - komen betrokkenen bijna automatisch met elkaar in gesprek, onder meer over de beoogde leerresultaten van de verpleegkundige. De werkveldvertegenwoordigers met wie het panel tijdens de audit spreekt, voelen zich zeer betrokken bij en gehoord door de opleiding. Het panel constateert, mede op basis van auditgesprekken, dat de opleiding bovengemiddeld goed is aangesloten op het werkveld en er, zeker in de ZIN's, ZIC's en TGI's, intensieve contacten mee onderhoudt.

Voor de Ad geldt dat de opleiding relevante stakeholders uit de regio (uit zowel zorgorganisaties als ook bedrijven die voorzien in zorgtechnologische oplossingen en producten) heeft geconsulteerd bij het opstellen van haar profiel. Bij de doorontwikkeling van het profiel gaat de in mei 2019 opgerichte werkveldadviesraad een belangrijke rol spelen. Daarnaast haalt de opleiding informatie op bij de bedrijven waar haar studenten werkzaam zijn. Het panel vindt dit goede stappen en adviseert de opleiding om verder te bouwen aan een stevig kennisnetwerk rond de Ad-opleiding (zie ook H6. Aanbevelingen).

Weging en Oordeel

De opleiding baseert de door haar beoogde leerresultaten, die gelden voor alle varianten, op het meest recente beroeps- en opleidingsprofiel BN2020 dat landelijk is vastgesteld. Hantering van het landelijk beroepsprofiel borgt de juiste inhoud, oriëntatie en niveau. Het profiel is bovendien door een brede vertegenwoordiging vanuit het werkveld gevalideerd. Internationale referentiekaders hebben een rol gespeeld bij het definiëren van het bachelorniveau. Onderzoek is stevig in het opleidingsprofiel verankerd.

De bacheloropleiding tot verpleegkundige van Fontys Hogescholen heeft een eigen kleur aangebracht in het verpleegkundeprofiel. Met name op het punt van persoonsgerichte zorg onderscheidt de opleiding zich; dit speerpunt is verankerd in de organisatie en wordt sterk gevoeld en doorleefd bij alle betrokkenen (medewerkers, studenten en werkveldvertegenwoordigers). Internationalisering als speerpunt behoeft nog verdere concretisering.

Passend bij de kernwaarde persoonsgerichtheid, hechten zowel de bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Ad-opleiding Zorg en Technologie waarde aan de perspectieven van alle stakeholders, wat terug te zien is in de manier waarop de beoogde leerresultaten tot stand komen. De wisselwerking met het werkveld is sterk: het is nauw betrokken bij alle inhoudelijke ontwikkelingen binnen de opleiding. Het panel stelt bovendien vast dat de opleiding zich conformeert aan de eisen die de Wet BIG aan een bacheloropleiding tot verpleegkundige stelt.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie voldoen aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 1.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

De bacheloropleiding en de Ad-opleiding beogen hun studenten competentiegericht op te leiden. De visie op leren is dan ook gebaseerd op sociaal-constructivistische uitgangspunten, waarin onder meer samenwerken en ervaren in authentieke contexten van belang zijn. Opleiden in en samen met het werkveld en een geïntegreerde benadering van de lesstof zijn derhalve belangrijke facetten van het programma.

Programma hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige⁸

Een leerplanschema beschrijft de route die reguliere voltijdstudenten doorlopen (zie figuur 1). De leerplanschema's van de andere opleidingsvarianten (zie inleiding) zijn hiervan afgeleid. Zoals in de inleiding is gesteld, ligt in de hierna volgende beschrijving het accent op de reguliere voltijdvariant. Daar waar van toepassing belicht het panel de overige varianten.

De opleiding bestaat uit een major van 210 studiepunten en een minor van 30 studiepunten. Er zijn vier studiejaar van 42 studieweken met een studiebelasting van 40 uren per week. Elk studiejaar bestaat uit vier onderwijsperiodes en bevat zowel binnenschoolse onderwijsperiodes (leerarrangementen, LA) als een praktijklerenperiode (PL, stage). De volgorde is in de eerste drie studiejaar niet voor alle studenten gelijk, zodat er een evenwichtige verdeling is van stagiaires in het werkveld.

	Periode 1	Periode 2	Periode 3	Periode 4
Jaar 1	LA1 De zorgvrager en de verpleegkundige	LA2 De zorgrelatie	PL1 Zorg verlenen	LA3 Eigen regie
Jaar 2	PL2 De kritische verpleegkundige in de context		LA4 De samenwerkende verpleegkundige	LA5 De verpleegkundige in de keten
Jaar 3	PL3 De verpleegkundige in de organisatie		Minor	
Jaar 4	PL4 en afstudeerproject De verpleegkundige als beroepsontwikkelaar			

Figuur 1. Leerplanschema voor voltijdstudenten

Het panel heeft vastgesteld dat studenten een stevig programma volgen dat een sterke logische, inhoudelijke samenhang kent. Een paar bevindingen:

- De opleiding heeft een opbouw van de zorgrelatie tussen verpleegkundige en zorgvrager, via multidisciplinaire samenwerking en ketenzorg, naar kwaliteitsverbetering voor een grotere doelgroep. Dit is terug te zien in hoe de CanMEDS-rollen aan bod komen.

⁸ Het programma is op de locaties Eindhoven en Tilburg identiek.

Hoewel reeds vanaf het eerste leerarrangement alle CanMEDS-rollen aan bod komen, is er een verschuiving te zien van nadruk op CanMEDS-rollen die dicht bij de zorgrelatie liggen (bijvoorbeeld communicator) naar nadruk op CanMEDS-rollen die gerelateerd zijn aan professionalisering (bijvoorbeeld professional en kwaliteitsbevorderaar).

- Een binnenschools leerarrangement bestaat uit een samenhangend geheel van vakken. Het gaat om vaardighedenvakken (verpleegkundig practicum, communicatietraining), kennisvakken (zoals anatomie, fysiologie en pathologie) en integratievakken. Voor deze vakken worden diverse werkvormen en onderwijsactiviteiten gebruikt.
- In elk leerarrangement staat een thema centraal dat beschreven is in een authentieke kritische beroepssituaties (KBS) en de leidraad vormt voor dat leerarrangement. Alle vakken zijn zo veel mogelijk afgestemd op deze KBS. Het thema is van belang voor de breedte van het verpleegkundig beroep.
- Samenhang is er ook via de koppeling van onderzoek aan de vakken. Onderzoekend vermogen – bestaande uit onderzoekende houding, kennis uit onderzoek van anderen toepassen en zelf onderzoek doen – is momenteel geïntegreerd in het gehele leerplan. Lectoraatleden zijn betrokken bij het doceren van onderzoeksvaardigheden en bij de beoordeling ervan, evenals bij kalibreersessies voor deze beoordelingen. Studenten zijn tevreden over praktijkgericht onderzoek in het leerplan.
- In alle onderwijsperiodes is er aandacht voor leven lang leren (LLL). In het eerste halfjaar van de opleiding worden aparte lessen LLL gegeven door de studieloopbaanbegeleider (slb'er). Daarna is LLL ingebed in andere vakken, opdrachten en in begeleiding en intervisie tijdens praktijkleren.

Het onderwijs is zodanig opgebouwd dat er sprake is van een toenemende complexiteit in de kritische beroepssituaties (taken). Deze loopt parallel aan de toenemende zelfstandigheid en zelfsturing van de student en de afnemende begeleiding van de docent.

In de vierjarige voltijdvariant zijn vier praktijkleerperioden (PL, zie ook figuur 1) over de opleiding verdeeld. Er wordt daarmee voldaan aan het in de BIG-wet vastgelegde minimum aantal praktijkgerichte uren (2300). Studenten oefenen eerst een scala aan verpleegkundige vaardigheden in de veilige laagcomplexiteit gesimuleerde setting van het skillslab of explorelab. Landelijk is de opleiding een voorloper ten aanzien van de inzet van virtual reality (VR) en 360-gradenvideo's als middel om studenten en professionals op een veilige manier voor te bereiden op kritische en/of stressvolle situaties in de praktijk. Een volgende stap is dat studenten de geleerde vaardigheden oefenen in de praktijk. Naast stage-uren worden ook onderwijsactiviteiten aangeboden. Deze zijn verdeeld over twee vakken: een vak met generieke lesstof ten behoeve van verpleegkunde op de stageplek (bijvoorbeeld een vak 'methodisch werken' in PL1) en een vak dat ten dienste staat aan het leren tijdens de stage. Daarnaast is er ruimte voor instellingen om contextspecifiek onderwijs aan te bieden voor studenten tijdens de stageperiode (denk bijvoorbeeld aan les over de omgang met een bepaalde doelgroep in de zorg). Hierbij worden zij ondersteund door docenten van de hbo-v. Studenten ervaren de verbinding tussen theorie en praktijk, maar geven niettemin aan dat zij in de praktijkleerperiode graag iets meer verbinding zouden willen hebben tussen het onderwijs dat in die periode op school wordt gegeven en de stage(zorg)setting waar zij op dat moment in zitten. Studenten vanuit de mbo-instroom gaven als aandachtspunt de voorbereiding op de stage aan. Omdat zij vrijstelling hebben gehad voor PL1 en PL2 hebben zij nog geen ervaring opgedaan met het schrijven van bijvoorbeeld stageplannen.

Het auditpanel is van mening dat het programma studenten in staat stelt om hun beroepsvaardigheden te ontwikkelen. Het auditpanel heeft in de inleiding reeds gerefereerd aan een aantal bijzondere samenwerkingsvormen met het werkveld in de regio, als het gaat om praktijkleren.

Het auditpanel was onder de indruk van het (multidisciplinair) werken met/in zorginnovatiecentra (ZIC's) en zorginnovatienetwerken (ZIN's) en het initiatief tot transmuraal kijken, leren en doen in transmurale gezondheidsinnovatienetwerken (TGI's). De ZIC's en ZIN's (en alle variaties daarop) zijn mooie voorbeelden van goed praktijkleren, aldus het panel, waarbij de opleiding het uitgangspunt "we leiden samen op" op een innovatieve en doordachte manier heeft vormgegeven. Het auditpanel was zeer positief over de manier waarop de opleiding in samenwerking met de zorgorganisaties het interprofessioneel leren en werken heeft opgezet. Hieronder gaat het panel ter illustratie dieper in op een van de ZIN's.

Het panel heeft tijdens de audit een locatiebezoek gebracht aan Amarant⁹ waar in februari 2017 een multidisciplinair zorginnovatienetwerk (m-ZIN) is gestart. Studenten van verschillende opleidingen (verpleegkunde, logopedie, fysiotherapie) en niveaus (Fontys, Avans en ROC Tilburg) werken ter plekke samen met de professionals. In deze m-ZIN worden 'Master Professionals' (MP) ingezet. Dit zijn professionals die direct met de cliënt werken en die de lecturer practitioner (LP) vanuit Fontys helpen met de vraagstukken uit deze specifieke zorgsetting. De MP geeft les aan studenten (contextspecifiek onderwijs) en de LP helpt onder meer met didactische werkvormen. Het panel was aanwezig bij een les van een logopediste over de omgang van cliënten met autisme en zag hoe studenten van de verschillende opleidingen en niveaus elkaar aanvulden en leerden met en van elkaar. Het auditpanel zag een win-winsituatie voor alle partijen: zittende zorgprofessionals worden gestimuleerd om (verder) te leren en studenten leren van verpleegkundige rolmodellen in diverse zorgorganisaties. Zij komen op deze manier in aanraking met veel aspecten van het beroep in een specifieke zorgsetting en krijgen veel kennis over het werken met een bepaalde doelgroep. Zo kregen studenten bij Amarant een "shadowing opdracht" waarbij ze gedurende drie weken één cliënt volgen, bijvoorbeeld van de woonvoorziening naar de dagbehandeling en terug. Door de 'patiëntreis' (patient journey) in kaart te brengen kregen niet alleen de studenten, maar ook de professionals beter zicht op het zorgproces. Een bijkomend voordeel voor Amarant is dat zij in tijden van arbeidskrapte studenten enthousiast kunnen maken voor het werken in hun specifieke werkveld (i.c. de gehandicaptenzorg).

Studenten zijn erg positief over het werken in een ZIC of een ZIN. Zij werken nadrukkelijker samen met andere studenten en met het werkveld dan het geval is bij "andere stages die geen ZIN/ZIC-stages zijn", aldus een van de studenten tijdens de audit. Ook zien studenten verschil in de begeleiding. Er is een hele korte lijn tussen de Lecturer Practitioner, die gekoppeld is aan een ZIC of ZIN en daar wekelijks fysiek aanwezig is, en de werkbegeleider op de werkplek. Het auditpanel deelt dit enthousiasme en wil tegelijkertijd het waarborgen van een goed leerklimaat bij de niet-ZIN of niet-ZIC praktijkleerplaatsen als aandachtspunt noemen. Zicht houden op de kwaliteit van deze stages is en blijft noodzakelijk. De ketting is immers zo sterk als de zwakste schakel. De opleiding geeft zelf ook aan dat ze te maken heeft met een aantal werkplekken die kwetsbaar zijn. Dit heeft mede te maken met het opleidingsniveau van de beschikbare werkbegeleiders en het leerklimaat in die zorginstellingen, zo stelt de opleiding. De opleiding biedt scholing aan werk- en praktijkbegeleiders in het 'op niveau begeleiden' van studenten verpleegkunde, maar het betrekken en meenemen van de praktijk is soms nog een uitdaging. De opleiding wil een volgende stap zetten in de samenwerking met de praktijk en het samen leren door middel van leergemeenschappen voor praktijkleren¹⁰. Op dit moment zijn met name medewerkers en studenten van de opleiding actief in de leergemeenschappen; betrokkenheid van werkveldleden wordt de komende jaren uitgebouwd. Ook wordt beoogd docenten die afstudeerprojecten begeleiden aan te laten sluiten. Het panel juicht dit streven toe.

Programma Ad Zorg en Technologie

Ook de Ad kent een leerplanschema die de route beschrijft die studenten doorlopen. Het programma heeft een studieduur van twee jaar met elk 42 lesweken. De twee jaren van de opleiding (elk 60 EC) bestaan elk uit vier onderwijsperiodes van circa tien weken (zie figuur 2), waarin binnenschoolse onderwijsperiodes worden afgewisseld met buitenschoolse periodes in de praktijk. Dit gebeurt in een zogeheten 'community of practice' (CoP, zie verderop).

⁹ Amarant is een organisatie in de gehandicaptenzorg en biedt ondersteuning, zorg en behandeling aan mensen met een beperking.

¹⁰ Een leergemeenschap betreft geen fysieke plaats, maar een manier van samenwerken en leren tijdens praktijkleren. Een leergemeenschap voor praktijkleren bestaat uit docenten praktijkleren, lecturer practitioners, studenten en medewerkers van een cluster stageverlenende zorgorganisaties (inclusief ZIC's en ZIN's) en is veelal naar subregio ingericht.

Periode	1	2	3	4	5	6	7	8
Aantal dagdelen	School 3	CoP 2	School 3	CoP 2	School 3	CoP 2	Afstuderen	
Hoofdthema's								
Subthema's	1. Stimuleren gezonde leefstijl 2. Wijkgerichte zorg 3. Hulpmiddelen		4. Zorg-robotica 5a. Zorg op afstand 5b. Meten in de zorg		Wijkgerichte zorg & Meten in de zorg		Thema gekoppeld aan opdracht	

Figuur 2. Leerplanschema voor Ad-studenten

Ook de Ad-opleiding kent een logische, inhoudelijke samenhang in het programma, zo stelde het auditpanel vast.

- Per semester (twee periodes) is er een overkoepelend hoofdthema. Dit is iedere keer verder verdeeld in subthema's. De subthema's komen overeen met de zes programmalijnen van het Expertisecentrum voor innovatieve zorg en technologie (EIZT)¹¹.
- In de eerste periode krijgen studenten theorie en in de tweede periode wordt die theorie toegepast in de praktijk. Studenten geven aan dat ze het fijn vinden dat er per periode begonnen wordt met theorie, zodat ze goed voorbereid de praktijkopdracht kunnen doen.
- De KVA's (zie ook standaard 1) zijn verdeeld over de periodes. Ze komen veelal meerdere malen aan bod, zodat de student de mogelijkheid heeft om zich voldoende te ontwikkelen binnen het onderwijsprogramma.
- Ook bij de Ad komt onderzoek geïntegreerd terug in het programma. Het ontwikkelen van een onderzoekende houding start gedurende de opleiding bij het verkennen, zoeken en gebruiken van gevalideerde vragenlijsten. Ook wordt van studenten gevraagd om kennis uit onderzoek van anderen toe te passen, bijvoorbeeld door evidence based richtlijnen op te zoeken en toe te passen. De inzet van EBP komt vervolgens terug bij iedere module.

Leren in de praktijk speelt een cruciale rol binnen de hele opleiding. Studenten werken samen met docenten, medestudenten en professionals in de zorg- en technologiepraktijk in een community of practice aan een actueel en voor de praktijk relevant(e) project of opdracht. Deze projecten nemen tijdens de opleiding in complexiteit en zelfstandigheid toe. Studenten doorlopen een CoP bij een andere organisatie dan waar ze werkzaam zijn, in groepen van drie tot vier studenten. Om de samenwerking tussen de opleiding, studenten en professionals van de zorginstellingen zo goed mogelijk te laten verlopen worden docenten voor de volledige duur van de CoP gekoppeld aan de groep. Hierdoor zijn er korte lijnen en een hechte samenwerking tussen de student, de CoP-instelling en de opleiding. Signalen worden vroegtijdig opgevangen, waardoor de coaching van een student zo nodig tijdig geïntensiveerd kan worden.

Omdat de opleiding duaal en in deeltijd wordt aangeboden, brengen studenten ook hun eigen kennis en ervaringen uit de praktijk mee. De Ad Zorg en Technologie kent instromers vanuit het gezondheidszorgonderwijs en professionals uit de gezondheidszorg, evenals instromers vanuit het technisch onderwijs en technische professionals. Het cohort 2018 bestaat uit vijf studenten met een zorgachtergrond en twee met een technische achtergrond.

¹¹ Het EIZT draagt bij aan het op gang brengen en bestendigen van (technologische) vernieuwingen die bijdragen aan het helpen van mensen met een zorgbehoefte.

Studenten geven in het auditgesprek aan dat ze veel leren van elkaars ervaringen, ook omdat ze perspectieven vanuit verschillende organisaties en functies mee kunnen nemen. Ze vinden het fijn dat docenten in de lessen gebruikmaken van de deskundigheid van de studenten.

Profilering

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de speerpunten, zoals genoemd in standaard 1, op diverse plekken terugkomen in zowel de hbo-bacheloropleiding als in de Ad-opleiding. In standaard 1 stelde het panel reeds dat de opleiding de persoonsgerichtheid ook doorvoert naar de studenten toe. De opleiding zet dan ook sterk in op gepersonaliseerd leren. Bij de bachelor komt dit momenteel tot uiting in de mogelijkheden om verschillende leerroutes te kiezen, een leerroute te versnellen door onderwijsonderdelen te combineren, een praktijklerenniveau eerder te behalen of – in incidentele gevallen – aanspraak te maken op eerder verworven competenties voor een onderwijsonderdeel. Bij de Ad-opleiding heeft iedere student een persoonlijk leertraject, mede door de diversiteit in het werk dat zij dagelijks uitvoert. De competenties die iedere student aan moet tonen zijn gelijk, maar de manier waarop de student zich die eigen maakt, zijn verschillend, alsook de bewijslast die de student aandraagt in het portfolio. Bij beide opleidingen speelt de studieloopbaanbegeleider (slb'er) een belangrijke rol. Studenten worden verder gedurende hun gehele opleiding gecoacht door eenzelfde slb'er, waardoor een persoonsgerichte relatie kan ontstaan. De slb'er richt zich op de studievoortgang, loopbaanontwikkeling, professionele en persoonlijke ontwikkeling.

Studenten van beide opleidingen herkennen de kernwaarde persoonsgerichtheid ook in de onderwijsinhoud. Voor de Ad-opleiding betekent dit dat tijdens een praktijkopdracht niet alleen de opdrachtgever, maar ook de zorgvrager in beeld komt. Zo leren zij niet alleen vanuit het "productperspectief" te kijken, maar ook vanuit het perspectief van de zorgvrager. Virtual reality helpt hen om soms bijna letterlijk in de wereld te stappen van de cliënt/patiënt. Zo kunnen studenten met een VR-bril in de huid van een oogpatiënt kruipen om het perspectief van een ander te ervaren en te voelen met welke uitdagingen de zorgvrager wordt geconfronteerd. Ze leren hierbij dat technologie niet automatisch de oplossing is, maar een hulpmiddel kan zijn om deze uitdagingen aan te gaan. De opleiding tracht de Ad'er Zorg en Technologie op te leiden als een professional die persoonsgericht werkt door aandacht te hebben voor de opvattingen en waarden van de zorgvrager, gedeelde besluitvorming toepast en authentieke betrokkenheid toont.

Dat technologie een belangrijke plaats heeft in de Ad Zorg en Technologie mag voor de hand liggen, maar het auditpanel constateerde ook een voor docenten en studenten van de bacheloropleiding tot verpleegkundige bijna logische koppeling met technologie in het verpleegkunde onderwijs. Dit vindt het panel een compliment waard. Er is bijvoorbeeld aandacht voor ethische consequenties van het gebruik van technologie in de zorg voor alle betrokkenen in een zorgrelatie; studenten krijgen veel les over e-Health; ze krijgen kennis mee over wet- en regelgeving en technologie is ingebed in het minoren onderwijs.

Internationale aspecten in het programma

Het programma kent momenteel een beperkte focus op internationalisering. In de vakken wordt gebruik gemaakt van internationale literatuur en modellen en diversiteit is een thema dat terugkomt in de opleiding vanuit de persoonsgerichte benadering dat ieder mens anders is en dat je als verpleegkundige rekening dient te houden met normen, waarden en wensen van de cliënt/patiënt. In jaar 3 en 4 heeft de student verder de mogelijkheid om in het buitenland een minor te volgen, op stage te gaan of af te studeren. Een van de studenten gaf in het auditgesprek aan dat het hier grotendeels facultatieve onderdelen betreft: "als je interesse er niet ligt, dan hoeft je er niet voor te kiezen". Er is nog ruimte voor verbetering in de explicitering van het begrip internationalisering (zie ook standaard 1). Dit wordt ook bevestigd in de NSE waar internationalisering laag scoort. De opleiding heeft dit op haar netvlies en heeft een regiegroep internationalisering opgezet om dit verder op te pakken.

Overall beeld programma's

Het panel vindt, na bestudering van het studiemateriaal, dat zowel de hbo-bacheloropleiding als de Ad-opleiding onderwijs verzorgen dat de beoogde leerresultaten afdekt. De inrichting van de curricula is duidelijk en er ligt voor beide opleidingen een coherent leerplan met een herkenbare identiteit. Door middel van een zgn. CLOTS-schema¹² maakt de bacheloropleiding voor alle opleidingsvarianten inzichtelijk dat de beoogde leerresultaten zoals vermeld bij Standaard 1 worden afgedekt door de leerdoelen van de verschillende onderwijsenheden. Bij de Ad-opleiding gebeurt dit met een competentiematrix die voor iedere onderwijsperiode de opdrachten beschrijft, de vorm van het (beroeps)product, de competentiegebieden die aan bod komen en welke KVA's getoetst worden. Het auditpanel heeft vastgesteld dat in beide opleidingen de verschillende programmaonderdelen tezamen dekkend zijn voor het realiseren van de beoogde leerresultaten.

Bachelorstudenten zijn zowel in de NSE 2018 als in het auditgesprek overwegend tevreden over de inhoud van de opleiding, inclusief de gehanteerde werkvormen en de samenhang binnen het leerplan. Ze vinden de actualiteit van het programma goed en voelen zich voorbereid op hun toekomstige beroepsloopbaan. Ook Ad-studenten zijn tevreden over hun opleiding. Zij geven aan dat de studiebelasting goed te behappen is en ervaren een goede balans tussen zorg en technologische aspecten. Studenten zonder verpleegkundige achtergrond vinden de stof over anatomie, fysiologie en pathologie soms best pittig, maar ze krijgen goede begeleiding van docenten en medestudenten. Ook zijn ze erg enthousiast over de toepassing van virtual reality tijdens het anatomie-onderwijs. Zo kunnen zij met een VR-bril zich in een hart verplaatsen en diverse hartfuncties onderzoeken. Dit helpt bij het zich eigen maken van de stof. Omdat het een nieuwe opleiding betreft merken studenten dat het soms nog zoeken is. De studenten in jaar 2 zien al wel dat er veranderingen zijn doorgevoerd in jaar 1, mede op basis van signalen die zij hebben afgegeven. Het panel wil de opleiding meegeven om oog te houden voor de variabele achtergronden van studenten. Blijf bijvoorbeeld aandacht houden voor de deeltijdstudenten in de Ad-opleiding zonder zorgachtergrond.

Docenten

Hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige

De docenten van zowel de hbo-bacheloropleiding als de Ad-opleiding (zie verderop) zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen. Het onderwijs in de hbo-bacheloropleiding wordt verzorgd door 102 docenten, 18 Lecturer Practitioners (LP'er) en 6 lectoraatleden (hierna samen 'docenten' te noemen)¹³. Verder worden op beperkte schaal gastdocenten (met specifieke expertise of ervaring) ingezet voor specialistische kennisoverdracht (bijv. in de minoren). Van de docenten is 62% master opgeleid en 6% PhD opgeleid. Meerdere docenten waren ten tijde van de audit bezig met een masteropleiding. Er zijn veel docenten met recente praktijkervaring en meerdere docenten participeren in regionale of (inter)nationale samenwerkingsverbanden en netwerken en hebben hierdoor een goede verbinding naar de praktijk. Uit het overzicht van docenten blijkt dat 90% van de docenten een basiskwalificatie-onderwijs (BKO-niveau) of lesbevoegdheid heeft. Momenteel beschikt 17% van de docenten over een basiskwalificatie-examinering (BKE). Vanaf het najaar 2019 is een grote groep docenten gestart met een BKE-scholing met de mogelijkheid zich te certificeren.

Passend bij de gedachte van de persoonsgerichte benadering en de lerende professional geeft de opleiding docenten veel eigen verantwoordelijkheid en vertrouwen. Docenten worden gefaciliteerd in deskundigheidsbevordering ten aanzien van zowel inhoud als didactiek.

¹² CLOTS-schema: is een generiek binnen Fontys toegepast schema om de verbinding tussen Competenties, Leerdoelen, Onderwijsenheden, Toetsing en Studiepunten inzichtelijk te maken.

¹³ De totale omvang van de onderwijsuitvoer voor de bacheloropleiding tot verpleegkundige was op 1 oktober 2018 op jaarbasis 52,9 fte (exclusief coördinerende en ontwikkelende taken en begeleiding door studentconsulenten). Docenten zijn niet gekoppeld aan één onderwijsvariant of lesplaats.

Leren wordt niet alleen gestimuleerd via formele scholingen of congressen, maar tevens informeel tijdens de dagelijkse werkzaamheden. Dit gebeurt bijvoorbeeld in gestructureerde overlegmomenten van vakgroepen, leergemeenschappen, communities of practice, projectgroepen, commissies en expert- en regiegroepen. Daarnaast worden lesbezoeken bij elkaar gestimuleerd en is er mogelijkheid tot meelopen in het werkveld, bijvoorbeeld in ZIC's of ZIN's. Docenten ervaren autonomie om sturing te geven aan de activiteiten die ze willen doen, zo geven ze in de auditgesprekken aan. Het auditpanel vindt de professionele ruimte van docenten prijzenswaardig. Dit zorgt ervoor dat docenten, ondanks de werkdruk die toch ook wel als hoog ervaren wordt, relatief veel plezier in hun werk hebben. Tegelijkertijd wil het panel de opleiding vragen te letten op de eenheid in de verscheidenheid. Het panel zag variatie tussen docenten; niet alleen in de mate waarin ze hun professionele ruimte benutten, maar ook in de daadwerkelijke onderwijsuitvoering. Studenten noemen bijvoorbeeld dat docenten dezelfde lessen anders invullen. Ook refereren zij in het auditgesprek aan de onderlinge verschillen tussen de docenten praktijkleren (docent contactpersoon) bij de begeleiding en de beoordeling van de stages. Verschillende perspectieven kunnen de kritische beroepshouding van de student versterken. Het is niettemin aan de opleiding om ervoor te zorgen dat de bandbreedte niet te groot wordt (zie ook standaard 3).

Overall maakte het docententeam tijdens de audit een gekwalificeerde en gedreven indruk. Studenten kennen aan hun docenten zowel tijdens de audit als in de NSE over de gehele linie hoge waarderingen toe (persoonsgerichte benadering, de inhoudelijke deskundigheid en didactische kwaliteit). Ook over docenten praktijkleren zijn zij tevreden, alsmede over werkbegeleiders.

Associate degree Zorg en Technologie

In totaal telt de opleiding nu vijf master opgeleide docenten met een totale omvang van 1,3 fte. De betrokken docenten zijn allen betrokken geweest in het ontwikkelproces van de opleiding en zijn daarnaast allemaal onderdeel van het docententeam van de bacheloropleiding tot verpleegkundige. Ze beschikken over een basiskwalificatie onderwijs (BKO-niveau) of een vergelijkbare didactische bevoegdheid. Het auditpanel heeft tijdens de audit een enthousiast team gesproken. Het panel was onder de indruk van de openheid van de docenten, hun zelfinzicht en reflectief vermogen. Er heerste een realistisch beeld van de opleiding en het beroep en het team had goed in beeld wat er nog moest gebeuren. Docenten ontwikkelen de opleiding in gezamenlijkheid met studenten en werkveld. Het werkveld van de toekomstige adviseur Zorg en Technologie is complex en de positie van de Ad'er moet nog goed neergezet worden (zie ook standaard 1). Het panel vindt het een compliment waard wat het team tot nu toe al heeft neergezet.

Vermeldenswaardig vindt het panel de beschrijving die de Ad-opleiding zelf geeft van het team. Ze stelt dat het team bestaat uit "een aanjager, het creatieve brein, de technicus die alles maken kan, de fanatiekeling die zelf ook nog in de praktijk werkt, de senior die zichzelf atechnisch vindt maar wel nieuwsgierig is en de houding aanneemt 'nooit te oud om te leren' en de vraagbaak die kan improviseren maar ook vage ideeën kan concretiseren."

Studenten delen het positieve beeld van het auditpanel. Zij geven aan dat zij zeer tevreden zijn over de kwaliteit van de docenten. Zowel de inhoudelijke deskundigheid alsook de didactische kwaliteit waarderen ze als positief. Zij geven in het studentenhoofdstuk aan dat ze de verschillende achtergronden van de docenten erg prettig vinden. Zo kan een vraagstuk van meerdere kanten benaderd worden. Het panel vindt de diversiteit van de achtergronden van docenten passend bij de breedte van het toekomstige beroep van de Ad'er Zorg en Technologie.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

Het auditpanel heeft als onderdeel van de audit de opleidingsspecifieke voorzieningen in ogenschouw genomen. De faciliteiten en onderwijsvoorzieningen zijn naar het oordeel van het panel van een goed niveau, up-to-date en passend voor een hbo-bacheloropleiding hbo-v (zie kader hieronder). Ze maken het mogelijk het programma te realiseren, zo bleek uit de rondleidingen en uit gesprekken met studenten. Studenten zijn in de NSE van 2018 positief over de studiefaciliteiten van de opleiding, de mediatheek, de digitale leeromgeving, de ICT-faciliteiten en de informatievoorziening.

Op beide locaties heeft Fontys een skillslab met goed geoutilleerde praktijklokalen voor onderwijs en oefening van verpleegtechnische vaardigheden. Naast verpleegkundig verbruiksmateriaal, bedden, tilliften en dergelijke, hebben de opleidingen hier de beschikking over een elektronisch patiëntendossier (EPD) dat ontwikkeld is naar voorbeeld van dossiers in regionale zorgorganisaties. Verder gebruiken zowel de hbo-bacheloropleiding als de Ad-opleiding op de locatie in Eindhoven samen met andere opleidingen het explorelab. Hier kunnen bijvoorbeeld met technologische middelen zorgsituaties nagebootst en ervaren worden en nieuwe technologieën uitgetest worden. In Tilburg is een VR-ruimte beschikbaar, waar studenten bijvoorbeeld tijdens anatomielessen de werking van het hart kunnen ervaren via een VR-bril.

De opleiding heeft studentbetrokkenheid hoog in het vaandel staan. Het auditpanel is onder de indruk van de inclusie van studenten in de overlegstructuur. De opleidingscommissie (OC) heeft zich met succes hard gemaakt voor het thema studentparticipatie: studenten worden nu vertegenwoordigd in (bijna) alle commissies (denk aan de leerplancommissie en de klachtencommissie). Er liggen nog kansen in het vergroten van de bekendheid van de OC onder studenten en uitbreiding van de OC-studentleden vanuit bijvoorbeeld de deeltijdopleiding en de Ad-opleiding. Gezien het beperkt aantal studenten van het cohort 2018 is dat laatste nog niet gerealiseerd. De OC van de bacheloropleiding neemt in haar werkzaamheden wel ontwikkelingen in de Ad mee.

Weging en Oordeel

Zowel de bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Ad Zorg en Technologie zorgen er, aldus het panel, met aantrekkelijk en uitdagend onderwijs voor dat studenten de juiste voor het vakgebied relevante inhoud tot zich nemen en alle competenties op eindniveau kunnen realiseren.

De opleiding voert een stevig programma uit dat een sterke logische, inhoudelijke samenhang kent, met een didactisch concept gebaseerd op sociaal-constructivistische uitgangspunten. Samenwerken en ervaren in authentieke contexten, waar mogelijk in of in samenwerking met het werkveld, vormt een van de pijlers van het leerproces van de student. Dit komt onder meer tot uiting in de wijze waarop zowel de hbo-bacheloropleiding als de Ad-opleiding het praktijkleren hebben vormgegeven. Het panel vindt de ZIC's en ZIN's (en alle variaties daarop) bij de bacheloropleiding mooie voorbeelden van krachtige leeromgevingen in de praktijk. Studenten en zorgprofessionals werken en leren samen en dagen elkaar uit om zich te blijven ontwikkelen. In deze rijke omgevingen wordt het interprofessioneel leren en werken goed vorm gegeven. Het auditpanel vraagt nog aandacht voor het waarborgen van een goed leerklimaat bij de niet-ZIN of niet-ZIC praktijkleerplaatsen en het meenemen van de werkbegeleiders op deze werkplekken. Bij de Ad-opleiding werken studenten samen met docenten, medestudenten en professionals in de zorg- en technologiepraktijk in een community of practice aan een actueel en voor de praktijk relevant(e) project of opdracht. Omdat de opleiding dual en in deeltijd wordt aangeboden, brengen studenten ook hun eigen kennis en ervaringen uit de praktijk mee.

Geïntegreerd in het onderwijsprogramma zijn de speerpunten van FHMG herkenbaar: persoonsgerichte praktijkvoering, technologie in de zorg, de lerende professional, verpleegkundig leiderschap. Betrokkenen bij beide opleidingen herkennen de kernwaarde persoonsgerichtheid sterk in de onderwijsinhoud.

Het panel constateerde daarnaast niet alleen bij de Ad Zorg en Technologie, maar ook bij de hbo-bachelor tot verpleegkundige een bijna logische koppeling met technologie in het verpleegkunde onderwijs. Dit vindt het panel een compliment waard. Ten aanzien van internationalisering is er nog ruimte voor ontwikkeling. Het programma kent momenteel een beperkte focus op internationalisering. De opleiding heeft dit op haar netvlies.

Beide programma's worden uitgevoerd door bevlogen, gekwalificeerde teams, waarin alle inhoudelijke expertise voor een hbo-v-opleiding aanwezig is. Passend bij de gedachte van de persoonsgerichte benadering en de lerende professional geeft de opleiding docenten veel eigen verantwoordelijkheid en vertrouwen. Het auditpanel vindt de professionele ruimte van docenten prijzenswaardig. Dit zorgt ervoor dat docenten, ondanks de werkdruk die toch ook wel als hoog ervaren wordt, relatief veel plezier in hun werk hebben. Tegelijkertijd wil het panel de opleiding vragen te letten op de eenheid in de verscheidenheid.

De opleidingen beschikken op beide locaties over een adequate huisvesting en voorzieningen die passend zijn voor een hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige en een Ad-opleiding Zorg en Technologie. De inhoud en samenhang van het onderwijsprogramma en de sfeer in de opleiding ervaren zowel de achterban als de OC-studentleden als positief en goed. Het auditpanel is onder de indruk van de inclusie van studenten in de overlegstructuur. Voor het vergroten van de bekendheid van de OC is nog ruimte voor ontwikkeling, evenals de vertegenwoordiging van studenten in andere trajecten, zoals deeltijd en de Ad.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie voldoen aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 2.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Het toetsbeleid voor de opleiding is op FHMG-niveau geformuleerd. In het toetsbeleid FHMG en in de zogeheten Blauwdruk van de bacheloropleiding tot verpleegkundige staan de kaders en richtlijnen voor de inrichting van het toetsstelsel beschreven. Het centrale beleid is vertaald naar een toetsplan¹⁴ voor de opleiding en vervolgens naar een toetsprogramma met diverse toets- en beoordelingsinstrumenten. De bacheloropleiding borgt, door middel van het CLOTS-schema (zie ook standaard 2) dat alle beoogde leerresultaten worden getoetst en dat er samenhang is tussen de leeruitkomsten, het onderwijsprogramma en de toetsen. Bij de Ad-opleiding is deze informatie verzameld in een uitgebreide competentiematrix. Het auditpanel heeft over het algemeen bij beide opleidingen een samenhangend toetsprogramma gezien. Op een aantal punten is bij de bacheloropleiding de onderwijsinhoud niet geheel congruent met de kennistoetsen. De opleiding heeft dit punt op haar netvlies en neemt dit studiejaar, samen met de vakgroepen, het CLOTS-schema onder de loep. Het aanscherpen van enkele toetsmatrijzen en (her)berekening van de cesuur heeft reeds bijgedragen aan de validiteit.

Het auditpanel heeft tijdens de audit een representatieve selectie van ontwikkelde en gemaakte toetsen ingezien en kenschetst deze als toets-technisch adequaat, inhoudelijk relevant en van een passend hbo-bachelorniveau en Ad-niveau. De toetsprogramma's voor de verschillende studiejaar laten zien dat de bacheloropleiding uiteenlopende toetsvormen inzet. Zij hanteert hierbij de taxonomie van Bloom.

- In studiejaar 1 en 2 wordt kennis getoetst aan de hand van kennistoetsen (KTF) per leerarrangement, waarbij in studiejaar 1 wordt getoetst met een ja/nee-antwoordmogelijkheid en in studiejaar 2 met ja/nee- en meerkeuze-antwoordmogelijkheden.
- Bij de kritische beroepssituaties in een leerarrangement werken studenten aan individuele schriftelijke opdrachten en aan schriftelijke groepsopdrachten (bijvoorbeeld beroepsproducten) ten behoeve van de kernmodule.
- Communicatieve vaardigheden en verpleegtechnische vaardigheden worden getoetst door middel van vaardigheidstoetsen waarbij gebruik wordt gemaakt van simulatie van authentieke contexten (regelmatig met daarvoor specifiek intern getrainde simulatiepatiënten).
- Meer generieke competenties, zoals het maken van een persoonlijk ontwikkelingsplan met SMART doelen, worden getoetst aan de hand van een portfolio in het kader van de leerlijn Leven Lang Leren (LLL) en een aanvullend gesprek tussen de student en studieloopbaanbegeleider.
- De CanMEDS-rollen worden integraal (kennis, vaardigheden, attitude) getoetst binnen de authentieke contexten van de beroepspraktijk gedurende het praktijkleren (stages). De student wordt beoordeeld aan de hand van de competentiekaart, waarin gedragscriteria per CanMEDS-rol en per beheersingsniveau zijn opgenomen.

Ook het toetsprogramma van de Ad kent een mix aan toetsvormen, die zodanig zijn ingericht dat de aspecten kennis, vaardigheden en attitude (KVA's) ook integraal getoetst worden. In de opleiding wordt onder meer gebruik gemaakt van diagnostische kennistoetsen, vaardigheidstoetsen (verslagen, beroepsproducten e.d.) en integrale toetsen (verslagen, beroepsproducten).

¹⁴ De hbo-bacheloropleiding en de Ad-opleiding hebben elk een eigen toetsplan en een eigen toetsprogramma. Ook het toetsplan van de Ad is gebaseerd op het toetsbeleid FHMG.

In portfolio-assessments wordt de ontwikkeling van de beroepscompetenties getoetst. Het summatieve assessment wordt met iedere student individueel afgenomen. Het is aan de student om een keuze te maken welke documenten als bewijslast aangeleverd worden in het portfolio. Formatieve opdrachten, met feedback van experts en peers, kunnen hier onderdeel van uitmaken. Ook bewijs uit de eigen beroepspraktijk, eventueel met feedback van collega's, kan opgenomen worden in het portfolio.

Naast summatieve toetsing is formatieve toetsing geïntegreerd in het onderwijs. Desalniettemin is de insteek van het programma, zo geven zowel de bacheloropleiding als de Ad-opleiding aan, nog erg summatief van aard. De opleidingen streven naar een meer "betekenisvolle feedbackcultuur, waarin meer gepersonaliseerd leren tot stand komt". Een mooi streven, aldus het auditpanel, dat in de Ad-opleiding al iets meer tot wasdom lijkt te komen, mede door het samenwerken van docenten en studenten in een community of practice (zie standaard 2). Een CoP heeft elementen van gildeleren in zich; het biedt veel mogelijkheden voor docenten om tijdens het leren bij te sturen, iets toe te voegen en feedback te geven. Hierbij telt ook het feit mee dat de Ad-opleiding momenteel zeer kleinschalig is en dat deze manier van leren makkelijk te organiseren is. De bacheloropleiding telt aanzienlijk meer docenten en studenten. Aandachtspunt voor de bacheloropleiding is het meenemen van *alle* docenten bij het inzetten van de verschillende vormen van feedback (feed-up, feedback, feedforward). Deze verschillende vormen van feedback geven zijn nog niet altijd even goed geborgd in de kennis en kunde van de docenten, zo gaf de opleiding aan in onder meer haar toetsplan. Het panel zag dit met name terug in de beoordelingen van het afstuderen (zie ook verderop).

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de bacheloropleiding tot verpleegkundige van Fontys Hogescholen de afgelopen periode veel aandacht heeft gegeven aan het systeem van toetsing en de kwaliteitsbewaking en -borging hiervan. In onderstaande tabel geven we een aantal maatregelen (niet uitputtend) weer die de opleiding ten behoeve van de kwaliteit van toetsing heeft ingezet.

Validiteit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ De kennistoetsen worden gebaseerd op een toetsmatrijs en samengesteld vanuit een digitale itembank, die het mogelijk maakt om zowel toets- als itemkwaliteit te analyseren. ▪ Kennistoetsen worden geanalyseerd (toetsanalyse en itemanalyse) en, indien nodig, verbeterd. ▪ Het werkveld wordt als klankbord of medeontwikkelaar betrokken bij het ontwerp een aantal toetsen om de authenticiteit en actualiteit van de toetsing te borgen. Zo is de competentiekaart praktijkleren gevalideerd met het werkveld en wordt in 2019 opnieuw geijkt met werkveld, docenten praktijkleren en studenten.
Betrouwbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van een rubric bij schriftelijke toetsproducten en vaardigheidstoetsen. ▪ Studenten worden ook bij groepsproducten getoetst op projectvaardigheden en er is een individuele beoordeling op alle kernbegrippen. ▪ De opleiding zet in op een meer-ogen beleid om de objectiviteit van toetsing en het eindniveau te borgen. Dit wordt op dit moment al toegepast bij de portfolio-beoordelingen van praktijkleren, bij review studiejaar 2 en bij afstuderen. ▪ Elk halfjaar wordt van elke LP'er en docent praktijkleren steekproefsgewijs één beoordeling herbeoordeeld door een board of examiners die bestaat uit docenten met expertise op het gebied van beoordeling van praktijkleren. Dit wordt ontwikkelingsgericht ingezet. ▪ De opleiding werkt aan verhoging van de betrouwbaarheid door in alle onderwijsvarianten kalibreersessies te organiseren. Zo worden er tweemaal per jaar kalibreersessies gehouden op het niveau van de vakgroepen (ook de vakgroep afstuderen) en met de leergemeenschappen praktijkleren. ▪ Daarnaast zet de opleiding in op deskundigheidsbevordering bij de docenten (BKE, SKE) én (zie ook standaard 2) de werkbegeleiders in de stageverlenende instellingen.

transparantie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ In de studiehandleiding staat hoe en aan de hand van welke criteria studenten getoetst worden. Tevens staat op de portal voor studenten het OER en is informatie rondom toetsmomenten, toetsafname, beoordelingscriteria, herkansingsbeleid te vinden. ▪ Beoordelingsformulieren en eventuele rubrics zijn inzichtelijk voor studenten voor aanvang van het onderwijsprogramma. ▪ Er zijn inzagemomenten voor de kennistoetsen en bij projectbeoordelingen met de projectbegeleider.
---------------	--

Tabel 1. Overzicht van kwaliteitsborgende maatregelen t.a.v. het systeem van toetsing

Het auditpanel vindt dat de opleiding goede stappen heeft gezet om de kwaliteit van het systeem van toetsing te borgen, maar ziet op een aantal punten nog ruimte voor verdere ontwikkeling. Het panel vindt de opzet van de kalibratiesessies en de leergemeenschappen goed. De praktijk blijkt niettemin weerbarstig, want met een groot team is het soms lastig om iedereen mee te nemen. Niet alle docenten draaien mee in de kalibratiesessies of in andere overleggen die de opleiding initieert. Studenten noemen in het studentenhoofdstuk de uniformiteit tussen docenten in het hanteren van de criteria als aandachtspunt. Het auditpanel constateerde zelf bij de beoordeling van het afstuderen a) verschillen in de manier waarop beoordelingsformulieren werden ingevuld en b) inhoudelijke verschillen in de gegeven feedback. Bij de afstudeerdossiers met een hoog cijfer zag het panel een aantal keren een heldere onderbouwing van de beoordeling met een duidelijke feedback op de inhoud van het dossier. Bij de afstudeerdossiers die lager beoordeeld waren, leek de feedback meer te zitten op betrekkingniveau. Het (zeer) positieve taalveld dat de beoordelaars gebruikten, correspondeerde niet met het gegeven cijfer. Het panel vraagt dan ook aandacht voor het bewaken van de uniformiteit. Vertrouwenwekkend is, aldus het panel, dat de opleiding zich hier reeds van bewust is en vanaf het najaar 2019 onder meer een project 'duurzaam beoordelen' heeft ingezet waarin het geven van feed-up, feedback en feedforward centraal staat. Ook staat in 2020 een uitbreiding van de docentprofessionalisering op de agenda door middel van de BKE/SKE-scholing (zie ook standaard 2 'Docenten').

Het merendeel van de maatregelen, beschreven in tabel 1, geldt ook voor de Ad met een aantal kleine verschillen. Zo wordt bij de Ad het meer-ogen beleid bij ieder summatief moment toegepast en is er bij de portfolio-assessments een strikte scheiding van begeleiding en beoordeling. Bij de Ad-opleiding ligt er, zo constateerde het auditpanel, nog ruimte voor ontwikkeling in het verder structureren van de opleiding en in het formaliseren en vastleggen van het systeem van toetsing. Dit correspondeert met de ontwikkelingsfase waarin de opleiding zich bevindt. Studenten gaven tijdens de audit aan dat ze merken dat ze de eerste groepen studenten in de opleiding zijn, omdat nog niet alle zaken zijn uitgekristalliseerd. Ze zijn over het algemeen tevreden over de ingezette toetsvormen, maar moesten nog wel wennen aan het vullen van een portfolio en aan de assessments in de digitale omgeving 'Gradework'. De studenten geven aan dat docenten hen hierin goed begeleiden, luisteren naar hun feedback en zaken gaandeweg aanpassen ("al doende leert men samen"). Zo bespreken docenten nu aan het begin van een periode de competenties met studenten en hebben de studenten een toelichting gekregen op de opzet van het portfolio en hebben alle studenten bij het eerste portfolio-assessment voorgesprekken gehad met feedback. Dit vindt het auditpanel vertrouwenwekkend. Aandachtspunt voor het panel is wel a) een goede begeleiding van de studenten tijdens het aankomende afstuderen en b) het opleveren van een definitieve, duidelijke afstudeerhandleiding. Ten tijde van de audit lag deze nog in concept voor met feedback van de examencommissie (bijvoorbeeld over de weging van de beoordelingscriteria). In de concept afstudeerhandleiding die het panel heeft bestudeerd, vond het panel de eisen die aan het afstuderen gesteld werden, niet altijd even duidelijk en soms iets te complex. Studenten leken op sommige punten op een hoger eindniveau getoetst te worden dan niveau 5. Het panel wil de opleiding dan ook op het hart drukken op goed te monitoren op welk niveau zij haar studenten aflevert.

Tijdens de audit sprak het panel met leden van de examencommissie. De examencommissie maakte op het panel een gedegen indruk. Uit het Jaarverslag 2018 van de examencommissie blijkt dat zij haar wettelijke borgingstaken – waaronder het aanwijzen van examinatoren – serieus neemt. De examencommissie heeft zich in het kader hiervan hard gemaakt voor de implementatie van het BKE scholingstraject voor examinatoren. Ook de expertgroep toetsing is inhoudelijk sterk en heeft goed in het vizier wat er nog moet gebeuren.

Weging en Oordeel

Het panel ziet een gedegen systeem van toetsen en beoordelen. Toetsen en beoordelen gebeurt op een valide, betrouwbare en transparante wijze. Het auditpanel heeft tijdens de audit een representatieve selectie van toetsen ingezien en kenschetst deze als toets-technisch adequaat, inhoudelijk relevant en van een passend hbo-bachelorniveau en Ad-niveau. Ook de variatie in toetsen is op orde. Het panel ondersteunt de wens van zowel de bacheloropleiding als de Ad-opleiding om het huidige toetsprogramma om te buigen naar een feedbackcultuur waarin het doel meer gericht is op gepersonaliseerd leren. Het bewust en eenduidig inzetten van feed-up, feedback en feedforward verdient doorontwikkeling.

Verdere afstemming tussen docenten behoeft aandacht, met name als het gaat om het uniform hanteren van beoordelingscriteria en het invullen van beoordelingsformulieren (bijvoorbeeld bij het afstuderen). Een aandachtspunt bij de Ad-opleiding is het opleveren van een definitieve afstudeerhandleiding voor het eerste cohort studenten dat gaat afstuderen. Duidelijke eisen ten aanzien van het niveau NLQF 5 zijn hierbij van belang.

De opleiding heeft goed op haar netvlies wat de ontwikkelpunten zijn op het gebied van de toetsing en heeft reeds verbetermaatregelen ingezet. De examencommissie is in positie en voert haar taken op consciëntieuze wijze uit.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie voldoen aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 3.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige

Voorafgaand aan de audit heeft het panel van vijftien afgestudeerden uit de afgelopen twee studiejaar – verspreid over alle varianten¹⁵ – de afstudeerdossiers beoordeeld. Omdat het BN2020-curriculum nog geen afgestudeerden kende ten tijde van de audit, heeft het panel gekeken naar het afstudeerniveau van het huidige 'uitlopende' curriculum. Het afstudeerprogramma bestaat uit drie onderdelen: werkplekleren (30EC), het onderzoeksproject (26 EC) en de twee hoogste cesuren op de voortgangstoetsen die kennis uit alle leerjaren omvatten (2 x 2EC). Het doel van het onderzoeksproject is te komen tot een bruikbaar advies dat bijdraagt aan (de implementatie van) een verbetering van het handelen van verpleegkundigen in de context van de zorgorganisatie, door op methodische wijze evidence te verzamelen en te verwerken.

Het panel is van oordeel dat de opleiding studenten aflevert op hbo-bachelorniveau, die hun weg vinden in de verpleegkundige beroepspraktijk. Met andere woorden: de studenten tonen voldoende aan dat zij aan de slag kunnen als beginnend beroepsbeoefenaren. De afstudeerproducten waren van voldoende niveau en waren over het algemeen van toegevoegde waarde voor de zorg. Het panel had een paar opmerkingen:

- Een aantal studenten hadden interessante vraagstukken onderzocht waarbij de verpleegkundige relevantie evident was; bij anderen was de verpleegkundige relevantie minder aanwezig.
- Sommige studenten vonden het lastig om tot een goede probleemstelling te komen en dan met name de kern te raken in hun onderzoeksvraag. Het is zinvol om hier bij studenten al vroeg in het proces aandacht aan te besteden door de afstudeerbegeleider om zo de kwaliteit van het afstudeerproduct te garanderen.
- In het afstudeerproject van het huidige 'uitlopende' curriculum ligt de focus op onderzoek en gebruik van onderzoekend vermogen om te komen tot aanbevelingen. Bij een aantal studenten waren de aanbevelingen nog vrij algemeen geformuleerd en bijvoorbeeld gericht op werkprocessen in het algemeen en niet per se op de verpleegkundige beroepsgroep. In het afstuderen in BN2020 dienen studenten hun onderzoekend vermogen aan te wenden om te komen tot een advies voor een specifieke beroepspraktijk. Idealiter kan dit advies meteen toegepast worden en geeft de student derhalve ook al een eerste stap aan richting implementatie van het advies. Hier ligt nog ruimte voor ontwikkeling, aldus het panel.

Vermeldenswaardig in dit kader vindt het panel ook dat circa 40 tot 50 studenten per jaar de afgelopen jaren samenwerkten met het lectoraat Persoonsgerichte praktijkvoering tijdens hun onderzoeksproject, waardoor zij de speerpunten persoonsgerichte praktijkvoering, technologie in de zorg en verpleegkundig leiderschap uitdiepten en uitdroegen. Ook is er diverse publiciteit geweest over specifieke onderzoeksprojecten in bijvoorbeeld lokale magazines van zorgorganisaties, lokale dagbladen, symposia, vakbladen en boeken.

---

¹⁵ Zes dossiers voltijd Eindhoven; drie dossiers voltijd Tilburg; twee dossiers deeltijd Eindhoven; vier dossiers duaal Eindhoven.

Ten tijde van de audit verkeerde de hbo-v-opleiding in de overgangsfase van curriculum 2012 naar curriculum 2016. Er waren nog geen afgestudeerden van curriculum 2016, maar het panel heeft tijdens de audit twee portfolio's beoordeeld, waarbij de studenten reeds het nieuwe Praktijkleren hadden doorlopen. Onderdeel hiervan was dat de studenten voor elke CanMEDS-rol ter voorbereiding op de (tussen)beoordeling een verslag (een "pleidooi" genaamd) schrijven met reflectie en bewijs voor beheersing. Het panel is op basis van de pleidooien van mening dat de studenten alle CanMEDS-rollen hebben behaald en daarmee de beoogde leerresultaten hebben behaald. Het panel vond dat er sprake was van een realistische beoordeling.

Associate degree-opleiding Zorg en Technologie

Het afstudeerprogramma (30 EC) bestaat bij de Ad uit twee onderdelen: een rapportage en een presentatie. Studenten werken aan een adviesonderwerp vanuit de eigen (zorg)organisatie ten behoeve van een implementatie van een innovatief product dat bijdraagt aan een verbetering van de te leveren dienst(en). De Ad had ten tijde van de audit nog geen afgestudeerden. Er waren op dat moment zes studenten die het eerste jaar van de Ad hebben doorlopen (eerste cohort). Het auditpanel heeft tijdens de audit in de digitale omgeving Gradework het eerstejaarsportfolio van een van deze studenten bestudeerd; dit om het panel een idee te geven van het tussentijdse niveau. De producten in het portfolio die het panel heeft ingezien, gekoppeld aan het positieve oordeel van het werkveld (zie hieronder), geven het panel het vertrouwen dat de opleiding gekwalificeerde professionals af zal leveren die een startfunctie kunnen bekleden op Ad-niveau als adviseur Zorg en Technologie.

Functioneren in de praktijk of in een vervolgopleiding

De werkveldvertegenwoordigers met wie het panel sprak, oordelen positief over de capaciteiten en het niveau van de hbo-v-stagiaires en afgestudeerden. De opleiding heeft aangegeven dat opdrachtgevers voor onderzoeksprojecten in de jaarevaluatie 2019 stelden dat zij het niveau van het onderzoek goed vonden en het evidence-based advies bruikbaar voor de praktijk. Alumni geven aan dat zij de opleiding een goede basis vinden om te starten of om door te groeien op de arbeidsmarkt en om hun competenties verder te ontwikkelen. De tijdens de auditdag aanwezige alumni zijn eveneens positief over hun opleiding en over de aansluiting met hun vervolgopleiding en/of carrière. Zij geven aan zich startbekwaam te voelen als verpleegkundige.

Het panel heeft tijdens de audit ook gesproken met werkveldvertegenwoordiging van de Ad-opleiding. Het ging om een lid van de werkveldadviesraad die tevens een van de studenten in dienst heeft. Hij gaf aan tevreden te zijn en verrast dat studenten op zo'n korte termijn al een verschil kunnen maken in de organisatie. De student in kwestie was bij de start van de opleiding een verpleegkundig ondersteuner met een interesse in technologie en hij zag nu iemand die steeds beter de vertaalslag kan maken van technologie naar zorg; die een onderzoekende houding tentoonspreidt; die was gegroeid in haar presentatievaardigheden en die een bredere blik heeft gekregen en bijvoorbeeld oog heeft voor interessante ontwikkelingen. Ze houdt zich nu actief bezig met technologie zonder daarbij de connectie met de zorg te verliezen. Zo blijft ze scherp op het vertrekpunt van de zorgvrager (persoonsgerichte benadering). De Ad-opleiding wil afgestudeerden afleveren die in staat zijn om bij productontwikkeling al in een vroeg stadium het perspectief van de beoogde doelgroep te integreren in het ontwerpproces. Deze studente bleef, zo gaf haar werkgever aan, bijvoorbeeld in gesprek met de ICT-afdeling scherp op het vertrekpunt van de zorgdrager (persoonsgerichte benadering). Het auditpanel ziet hiermee iemand die goed op weg is om na het afstuderen een brugfunctie te vervullen tussen de werelden van techniek en zorg.

Het auditpanel ziet nog kansen in het nauwer betrekken van alumni bij de opleiding. Het panel denkt dat de opleiding haar voordeel kan halen uit het opzetten van een steviger alumnibeleid. De opleiding is zich hiervan bewust en had ten tijde van de audit reeds een projectgroep opgezet om het alumnibeleid sterker neer te zetten.

Weging en Oordeel

De opleiding realiseert over de volle breedte de door haar beoogde leerresultaten en daarmee het bachelorniveau. De opbrengst van het vernieuwde curriculum 2016 kon nog niet door middel van daarbij passende afstudeerdossiers worden aangetoond. De producten (pleidooien) die het panel heeft ingezien en die reeds beoordeeld waren op afstudeerniveau, gecombineerd met de al getoonde opbrengst van het herziene curriculum, zijn voor het panel zonder meer toereikend genoeg om zijn vertrouwen uit te spreken. Het werkveld is positief over de afgestudeerden (hbo-bachelor) of over de competenties die de studenten reeds tijdens de studie tentoonspreiden (Ad-opleiding). Alumni van de bacheloropleiding voelen zich startbekwaam als verpleegkundige.

Het auditpanel is op grond van bovenstaande van oordeel dat zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie voldoen aan basiskwaliteit en komt tot het oordeel 'voldoet' voor standaard 4.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel heeft tijdens de tweedaagse audit mensen ontmoet die veel inzet, enthousiasme en inspiratie tentoonspreidden. Het interprofessioneel leren en werken – mede vorm gegeven door de inzet van Lecturer Practitioners en Master Professionals die samenwerken in een ZIC, ZIN, TGI of m-ZIN – is baanbrekend. De vele afkortingen maakten het soms lastig om door de bomen het bos nog te zien. Het is het overwegen waard, aldus het panel, om hier nog een paar gedachten op los te laten en wellicht keuzes te maken met welke vorm er in de toekomst verder wordt gegaan. Noemenswaardig vindt het panel ook de studentparticipatie in de vorm van medezeggenschap in meerdere commissies en de leergemeenschappen als bakermat voor kennisdeling. Hier wordt de persoonsgerichte benadering goed doorgetrokken.

De Associate degree-opleiding Zorg en Technologie kenschetst zich door openheid, zelfinzicht en kritisch vermogen. De opleiding weet goed waar ze staat, heeft een scherp beeld van de stip op de horizon en maakt keuzes hoe daar te komen. Het docententeam is bescheiden en tevens enthousiast en slagvaardig. Door het complexe werkveld moet er nog veel grond “bouwrijp” gemaakt worden. Dit is een uitdaging waarbij de studenten, het werkveld en de alumni nu en in de toekomst bij kunnen helpen. Blijf zorgen voor het enthousiasme en het binden en boeien van het werkveld, opdat ook hier kennisdeling en -valorisatie ontstaat.

Tot slot een welgemeend advies voor beide opleidingen: blijf oog houden wat beter kan en zorg dat wat goed gaat behouden blijft. Wees niet te bescheiden: *“be good and tell it”*.

Het auditpanel is van oordeel dat zowel de hbo-bacheloropleiding tot verpleegkundige als de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie voldoen aan alle standaarden. Het eindoordeel luidt daarom positief, conform de beslisregels van de NVAO.

6. AANBEVELINGEN

Het auditpanel formuleerde naar aanleiding van de observaties en bevindingen tijdens de audit enkele aanbevelingen. Deze aanbevelingen staan deels reeds bij de standaarden. Een aantal aanbevelingen herhalen we hier.

- Internationalisering mag explicieter genoemd worden in de beoogde leerresultaten en ook in het curriculum kan het aspect internationalisering meer vorm krijgen. Het auditpanel vindt dat heldere begripsbepaling nodig is en kan zich voorstellen dat de opleiding bij de verdere uitwerking van dit speerpunt te rade gaat bij haar collega's in het LOOV-verband.
- Het functieprofiel van de afgestudeerde adviseur Zorg en Technologie moet, zo stelt de opleiding, de komende jaren een sterkere plaats verwerven in het werkveld. Het panel ondersteunt deze doelstelling en denkt dat doorontwikkeling van het profiel de positionering van de Ad'er in het veld zal helpen. Het panel wil de opleiding hierbij adviseren om de positie van de adviseur zorg en technologie zo in te bedden dat hij of zij niet alleen staat in het veld. Bouw aan een stevig kennisnetwerk:
  - waarbij nieuwe inzichten in de relatie zorg en technologie tot input van de positie van de adviseur kunnen leiden en/of een heroriëntatie op de Ad en
  - waardoor de complexiteit en onvoorspelbaarheid van de praktijk van technologie en zorg ook theoretisch onderbouwd blijft.Blijf verder scherp op 'acceptatie van technologie' als doel – het taalgebruik kan de persoonsgerichte intentie overstemmen.
- De bacheloropleiding tot verpleegkundige van Fontys kent een aantal bijzondere samenwerkingsvormen met het werkveld in de regio. Een koploperspositie is mooi. Blijf niettemin kritisch kijken naar de ontwikkelingen en focus op doorontwikkeling van de ingezette koers van het werkpleklers. Houd aandacht voor het waarborgen van een goed leerklimaat bij de niet-ZIN of niet-ZIC praktijkleerplaatsen. Ongeveer de helft van de stages betreft een stage bij een niet-ZIC of niet-ZIN. Zicht houden op de kwaliteit van deze stages is en blijft noodzakelijk.
- Het panel vraagt aandacht voor eenheid in alle verscheidenheid; oftewel het bewaken van de uniformiteit. Het panel wil de opleiding meegeven om nog eens goed te kijken naar de interne overlegstructuur. Er zijn veel overlegmomenten – het proces van kwaliteitsborging krijgt in die zin veel aandacht – maar niet iedere docent lijkt meegenomen te worden. Zorg voor een efficiënte en effectieve afstemming binnen het docententeam, zodat er een eenduidig beeld en eenduidige informatie richting studenten wordt gecommuniceerd, zeker als het gaat om het hanteren van beoordelingscriteria.
- Kijk nog eens kritisch hoe feedback gegeven wordt op de beoordelingsformulieren (superlatieven en dan toch een laag cijfer). Advies is te bewegen naar feed forward in de beoordelingsformulieren/ maak gebruik van rubrics.
- Bij de Ad-opleiding ligt er nog ruimte voor ontwikkeling in het verder structureren van de opleiding en in het formaliseren en vastleggen van het systeem van toetsing. Aandachtspunt voor het panel is a) een goede begeleiding van de studenten tijdens het aankomende afstuderen en b) het opleveren van een definitieve, duidelijke afstudeerhandleiding op NLQF 5-niveau.
- De opleiding heeft een projectgroep opgezet om het alumni beleid sterker neer te zetten. Maak hier werk van. Alumni kunnen ingezet worden voor het contact met het werkveld, maar zijn vooral belangrijke ambassadeurs voor de instroom van nieuwe studenten.

Het is aan te raden om die ambassadeurs ook actief te benutten. Hiervoor is het van belang dat de opleidingen actief een relatie onderhouden met hun alumni, zodat ze zich betrokken blijven voelen bij de ontwikkeling van het onderwijs.

- Tot slot: blijf oog houden voor de variabele achtergronden van studenten, zoals de deeltijdstudenten in de Ad-opleiding zonder zorgachtergrond en probeer alle verschillende groepen te betrekken bij of vertegenwoordigen in commissies, met name de OC.

BIJLAGE I   Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Fontys Hogescholen	
Hbo-bacheloropleiding Opleiding tot Verpleegkundige Voltijd, deeltijd en duaal	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing	V
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	V
Algemeen eindoordeel	Positief

Scoretabel paneloordelen Fontys Hogescholen	
Associate degree-opleiding Zorg en Technologie Deeltijd en duaal	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V
Standaard 3. Toetsing	V
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	V
Algemeen eindoordeel	Positief

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling¹⁶ t.b.v. de hbo-bacheloropleiding Opleiding tot verpleegkundige en de Associate-degree opleiding Zorg en Technologie bij Fontys Hogescholen op 26 en 27 november 2019.

Dinsdag 26 november 2019

(locatie Stappegoor, gebouw P1, Prof. Goossenslaan 1, 5022 DM Tilburg)

Legenda:

- **paars:** beide opleidingen
- **oranje:** bacheloropleiding tot verpleegkunde (VPK)
- **blauw:** Ad Zorg en Technologie (Ad Z&T)

Tijd	Programmaonderdeel	Gesprekspartners (incl. rollen/aandachtsgebieden)	Gespreksonderwerpen
8.25-8.30	Ontvangst van panel	<ul style="list-style-type: none"> • student 3^e jaars dual, opleidingscommissie • lid projectgroep accreditatie 	<ul style="list-style-type: none"> • ontvangst in centrale hal van gebouw P1 • begeleiding naar ruimte D1.16 (tassen, jassen, laptops)
8.30-9.00	Vooroverleg panel		<ul style="list-style-type: none"> • vooroverleg • evt. bestudering documenten ter inzage <p>Ruimte D1.16 en/of D1.11</p>
9.00-9.30	Gesprek met management	<ul style="list-style-type: none"> • directeur FHM, MT • opleidingsmanager VPK en Ad Z&T, MT • manager bedrijfsvoering FHM, MT • teamleider, leerplancommissie • opleidingsmanager Bacheloropleiding Toegepaste Gerontologie, MT 	<ul style="list-style-type: none"> • welkomstwoord door directeur • toelichting door panel op beschouwing eindwerken • beantwoording van vragen over opleidingen door management <p>Ruimte D1.11</p>
9.30-10.45	Themamarkt		<p>Presentaties en gesprekken over projecten en initiatieven in carrouselvorm 10 minuten per station t.b.v. informatie over identiteit van de opleidingen en innovatieve ontwikkelingen.</p> <p>Ruimte Bistro</p>
10.45-11.00	Overleg panel		<ul style="list-style-type: none"> • overleg • evt. bestudering documenten ter inzage <p>Ruimte Bistro en/of D1.16</p>
11.00-11.45	Gesprek 1 VPK Samen	Studenten, werkveldleden, alumnus, medewerkers opleiding	<ul style="list-style-type: none"> • gesprek in een diverse groep • thema: 'we leiden samen op' • werken en leren in driehoek student – werkveld – opleiding <p>Ruimte Bistro</p>
11.45-12.00	Overleg panel		Ruimte Bistro en/of D1.16
12.00-12.45	Gesprek 2 VPK Studenten	Studenten uit diverse jaargangen van diverse programma's	<ul style="list-style-type: none"> • gesprek met studenten • studentenhoofdstuk

¹⁶ In verband met de privacywetgeving zijn in het programma uitsluitend de functies/rollen van gesprekspartners opgenomen. De namen van de gesprekspartners zijn bij de secretaris van het auditpanel bekend.

Tijd	Programmaonderdeel	Gesprekspartners (incl. rollen/aandachtsgebieden)	Gespreksonderwerpen
			Ruimte Bistro
12.45-13.30	Lunch en overleg panel		<ul style="list-style-type: none"> lunch overleg evt. bestudering documenten ter inzage
13.30-14.30	Gesprek 3 VPK Docenten	Docenten	<ul style="list-style-type: none"> gesprek met docenten
14.30-15.00	Vervoer naar locatie		Taxi
15.00-16.30	Locatiebezoek ZIC/ZIN		<p>Beleven van een innovatieve samenwerking op een professionele werkplaats</p> <ul style="list-style-type: none"> introductie lesbezoek (multidisciplinair) bezoek studentprojecten afsluiting
			Locatie Amarant Academie

Woensdag 27 november 2019

(locatie Theodor Fliedner, gebouw TF, Ds. Th. Fliednerstraat 2, 5631 BN Eindhoven)

Tijd	Programma-onderdeel	Gesprekspartners (incl. rollen/aandachtsgebieden)	Gespreksonderwerpen
8.30-8.45	Ontvangst van panel		<ul style="list-style-type: none"> ontvangst in centrale hal TF-gebouw begeleiding naar ruimte TF1422
8.45-9.15	Vooroverleg panel		<ul style="list-style-type: none"> vooroverleg evt. bestudering documenten ter inzage
9.15-9.50	Gesprek 1 Ad Z&T Studenten	Eerste- en tweedejaarsstudenten duaal en deeltijd	<ul style="list-style-type: none"> gesprek met studenten studentenhoofdstuk
9.50-10.00	Overleg panel		<ul style="list-style-type: none"> overleg evt. bestudering documenten ter inzage
10.00-10.45	Gesprek 2 Ad Z&T Docenten en werkveldlid		<ul style="list-style-type: none"> gesprek met docenten en werkveld
10.45-11.00	Overleg panel		<ul style="list-style-type: none"> overleg evt. bestudering documenten ter inzage
			Ruimte TF1419 en/of TF1422

Tijd	Programma-onderdeel	Gesprekspartners (incl. rollen/aandachtsgebieden)	Gespreksonderwerpen
11.00-11.45	Gesprek met examencommissie	Voorzitter, secretaris en leden van de examencommissie	<ul style="list-style-type: none"> borging van toetsing en eindniveau Ruimte TF1419
11.45-12.00	Overleg panel		<ul style="list-style-type: none"> overleg evt. bestudering documenten ter inzage Ruimte TF1419 en/of TF1422
12.00-12.45	Rondleiding VPK en Ad Z&T		TF-gebouw (explorelab, skillslab, mediatheek, etc.) Of: TF1419 en/of TF1422
12.45-13.30	Lunch en overleg panel		<ul style="list-style-type: none"> lunch overleg evt. bestudering documenten ter inzage Ruimte TF2403 (lunch) en TF1422(documenten)
13.30-14.15	Vrije ruimte voor gesprek e.d. (pending issues)	Gesprekspartners en andere medewerkers zijn beschikbaar	<ul style="list-style-type: none"> afhankelijk van behoefte van panel Ruimte TF1419 en/of TF1422
14.15-15.00	Overleg panel		<ul style="list-style-type: none"> voorbereiding terugkoppeling Ruimte TF1419 en/of TF1422
15.00-15.45	Terugkoppeling eerste bevindingen	Iedereen die geïnteresseerd is en betrokken is bij de opleidingen	Collegezaal TF2423
15.45-16.30	Ontwikkelgesprekken VPK en Ad Z&T afzonderlijk	VPK Vertegenwoordigers van de opleiding tot verpleegkundige in gesprek met Ria den Hertog (visitatiepanel) en Dennis van Vliet (visitatiepanel)	VPK <ul style="list-style-type: none"> Stageplanning <i>"Hoe kunnen we de stageplanning persoonsgericht vormgeven, rekening houdend met voorkeuren en wensen van de studenten en (huidig en toekomstig) werkveld en mogelijkheden binnen de opleiding?"</i> Ruimte TF1419
		Ad Z&T Vertegenwoordigers van de Ad-opleiding Zorg en Technologie in gesprek met Mieke Hollander (visitatiepanel) en Annemarie van Hout (visitatiepanel)	Ad Z&T <ul style="list-style-type: none"> Positionering van Adviseur zorg en technologie in werkveld <i>"Hoe kunnen we in gezamenlijkheid met het werkveld de Adviseur zorg en technologie positioneren in het werkveld?"</i> Ruimte TF1417
16.30	Einde officieel gedeelte visitatiedagen		

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretaris lichtte het auditpanel voorafgaand aan de visitatie voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Op dag 1 heeft het panel een informatiemarkt bezocht waar in carrouselvorm presentaties werden gehouden en gesprekken werden gevoerd over projecten en initiatieven in de opleidingen (van circa 10 minuten). De identiteit van de opleidingen en innovatieve ontwikkelingen stonden centraal. Aan bod kwamen:

- Project Langer Veilig Thuis met technologie, transmurale leergemeenschap
- RIF-project, transmuraal opleiden, positieve gezondheid en virtual reality in onderwijs
- WIN-project, kwaliteit van professionele werkplaatsen
- Samen hbo-v, landelijk onderwijsmateriaal delen
- internationalisering
- Studentparticipatie / opleidingscommissie

Verder heeft het panel een rondleiding gekregen bij een professionele werkplaats op de locatie van Amarant (zie ook standaard 2). Het panel heeft een introductie van het werken in een m-ZIN gekregen, is op lesbezoek geweest en heeft een bezoek gebracht aan studenten die bezig waren met hun projecten.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling.

Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De opleidingen binnen het cluster werden grotendeels door hetzelfde panel beoordeeld.

De afstemming is allereerst geborgd door de overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Verdere kalibratie tussen de deelpanels vindt voorts plaats door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader.

Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van voor zoveel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief** indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **positief onder voorwaarden** indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval **negatief** indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE III   Lijst geraadpleegde documenten

- Zelfevaluatierapport opleidingen

Bacheloropleiding tot verpleegkundige

- Strategisch beleid instituut FHMG ('strategiekaart @ 2023')
- Opleidingsprofiel Bachelor of Nursing 2020, Landelijk Overleg Opleidingen Verpleegkunde
- Visiedocument opleiding tot verpleegkundige (blauwdruk)
- Instroom, uitval, rendement
- Leerplanschema 2019-2020
- CLOTS schema
- Overzicht van het ingezette personeel met naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Onderwijs- en examenregeling 2019-2020 bacheloropleiding tot verpleegkundige

Ad Zorg en Technologie:

- Competentieprofiel Ad Zorg en Technologie (vaststelling 2016)
- Competentiematrix en KVA Ad Zorg en Technologie
- Overzicht van het ingezette personeel met naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Onderwijs- en examenregeling 2019-2020 Ad Zorg en Technologie

Inzage op de visitatiedagen:

- FHMG Toetsbeleid, februari 2017 (geldig tot 2020)
- Toetsplan Bachelor Verpleegkunde 2019
- Competentiekaarten CanMEDS-rollen praktijkleren
- jaarrapportages kwaliteitszorg
- jaarverslag examencommissie FHMG 2018
- jaarverslagen opleidingscommissie 2017-2018 en 2018-2019
- verslagen IMR-vergaderingen
- medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) 2019
- notulen kalibreersessies 2019
- verslagen vergaderingen Raad van Advies
- onderzoeksartikelen en artikelen in vaktijdschriften

- Afstudeerhandleiding Ad Zorg en Technologie
- Informatiedossier TNO Ad Zorg en Technologie
- Document 'Niveau 5, associate degrees' (november 2018) van het Overlegplatform Associate degrees van de Vereniging van Hogescholen
- Visiedocument Werkveld Advies Raad Ad Zorg en Technologie (september 2019)
- onderzoeksartikelen en artikelen in vaktijdschriften

- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het panel heeft van vijftien bachelorstudenten de eindwerken bestudeerd. Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE IV   Panelsamenstelling

Op 15 augustus 2019 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo-bacheloropleiding Opleiding tot Verpleegkundige en de Associate degree-opleiding Zorg en Technologie van Fontys Hogescholen onder het nummer 008668.

Naam visitatiegroep:	HBO-Bachelor Nursing Zuid
----------------------	---------------------------

De secretaris van het auditpanel beschikt over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Rol	Korte functiebeschrijvingen
Mevrouw drs. M. Hollander MBA	Voorzitter	Mevrouw Hollander is sinds 1972 actief in het werkveld van zorg en welzijn; eerst zelf als verpleegkundige, daarna in meer leidinggevende/directie/bestuurs- en adviesfuncties. Momenteel is zij zelfstandig zorg en welzijn ondernemer van Zorg4effect. Zij houdt zich bezig met interim- en projectmanagement voor zorg, welzijn en beroepsonderwijs. Zij is daarnaast adviseur strategisch beleid bij het opleidingsinstituut KMBV en adviseur radicale vernieuwing verpleeghuiszorg bij LOC, waardevolle zorgnetwerk in de zorg).
Mevrouw dr. F. den Hertog	Lid	Mevrouw Den Hertog werkte als kinderverpleegkundige, thuiszorgverpleegkundige en als praktijkverpleegkundige bij asielzoekers. Zij is momenteel hoofddocent bij de opleiding HBO-V bij de Christelijke Hogeschool Ede en als docent/onderzoeker verbonden aan het lectoraat Verpleegkundige beroepsethiek, Reflectie op goede zorg.
Mevrouw dr. A. van Hout	Lid	Mevrouw Van Hout is onderzoeker bij het lectoraat ICT-innovaties in de zorg van Hogeschool Windesheim. In die functie is zij trekker van het onderzoeksperspectief Innovatie & Zorgpraktijk. Daarnaast is zij als docent LevenLangLeren betrokken bij de bacheloropleiding tot verpleegkundige van Windesheim. Zij begeleidt deeltijdstudenten en ontwikkelt onderwijs rond eHealth.
De heer D. van Vliet	Student-lid	De heer Van Vliet volgt de hbo-bachelor Opleiding tot Verpleegkundige bij de Hanzehogeschool Groningen, waar hij lid is van de opleidingscommissie.
Mevrouw D.P.M. de Koning MSc.	Secretaris	Mevrouw De Koning is sinds september 2010 NVAO-erkend secretaris.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl